

11850

Magisteruppsats
December 2004

Goodwillredovisning

Förändringen, åsikterna och effekterna

Författare
Goran Ristov
Henrik Jonsson

Handledare
Erling Green

Sammanfattning

Uppsatsens titel: Goodwill – Förändringen, åsikterna och effekterna.

Seminariedatum: 2004-12-07

Ämne/Kurs: FEK 591, Magisteruppsats i företagsekonomi, 10 poäng.
Inriktning: Redovisning.

Författare: Goran Ristov och Henrik Jonsson

Handledare: Erling Green

Nyckelord: Goodwill, IFRS 3, nedskrivning, kassagenererande enhet, rättvisande bild.

Syfte: Redogöra för nya rekommendationer gällande goodwillredovisningen samt redogöra för hur dessa framtida rekommendationer uppfattas av ett antal revisorer och företag.

Metod: Vi utgår ifrån en kvalitativ metod, vilken vi har valt för att få en djupare förståelse för ämnet. Uppsatsen bygger på information inhämtad vid intervjuer med redovisningskunniga och representanter för koncerner som berörs av förändringen i goodwillredovisningen. Övrig information har inhämtats från litteratur, lagar och rekommendationer samt publicerade artiklar.

Resultatdiskussion: Huruvida förändringen är positiv eller negativ råder det delade meningar om bland respondenterna. Förändringen leder dock till att goodwillen bättre speglar ett företags förmåga att generera framtida merintäkter. Den ger på så sätt en mer rättvisande bild av koncernens resultat.

Abstract

Title: Goodwill – the change, the opinions and the effects.

Seminar date: 2004-12-07

Course: FEK 591, Master thesis in business administration, 10 Swedish Credits (15 ECTS). Major: Accounting.

Authors: Goran Ristov och Henrik Jonsson

Advisor: Erling Green

Five key words: Goodwill, IFRS 3, impairment, cash generating unit, true and fair view.

Purpose: Describe the new recommendations concerning goodwill accounting and how these future recommendations are perceived by a number of accountants and companies.

Methodology: We adopt a qualitative method, which we have chosen to reach a more profound understanding of the essay topic. The thesis is based on information obtained from interviews with accounting professionals and company representatives which are directly affected by the changes of goodwill accounting. Other information has been obtained from literature, laws and recommendations, and published articles.

Research findings: There are differing opinions among the respondents about whether the change is to be considered positive or negative. However, the change leads to a better picture of the company's ability to generate future surplus revenue. Thus it provides a more true and fair view of the company's income statement.

Innehållsförteckning

FÖRKORTNINGSLISTA.....	6
1. INLEDNING	7
1.1 BAKGRUND	7
1.2 DEFINITION AV GOODWILL.....	9
1.3 PROBLEMDISKUSSION	10
1.4 PROBLEMFÖRMULERING	11
1.5 SYFTE	12
2. METOD	13
2.1 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	13
2.2 ÖVERGRIPANDE ANGREPPSSÄTT	14
2.2.1 Deduktion – induktion.....	14
2.2.2 Normativ – deskriptiv forskning	15
2.3 HANDGRIPLIGT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT.....	15
2.3.1 Intervjumetodik	15
2.3.2 Hermeneutik och tolkning av data	16
2.3.3 Val av intervjuobjekt.....	16
2.4 RELIABILITET OCH VALIDITET.....	17
2.5 KÄLLKRITIK.....	18
3. TEORI.....	19
3.1 HISTORIK	19
3.2 JÄMFÖRBARHET GENOM HARMONISERING	20
3.2.1 The Norwalk Agreement	21
3.3 REDOVISNINGSTEORI ANGÅENDE GOODWILL	21
3.3.1 Karaktäristika	21
3.3.2 Värdering	22
3.4 DEBATT – EFFEKT AV FÖRÄNDRING	22
3.4.1 ”Vinnare och förlorare på de nya reglerna”	22
3.4.2 ”Goodwillpostens värde ska testas”.....	23
3.5 RÄTTVISANDE BILD.....	24
4. LAGAR OCH REKOMMENDATIONER	26
4.1 ÅRSREDOVISNINGSLAG (1995:1554)	26
4.1.1 Allmänna bestämmelser.....	26
4.1.2 Värderingsregler.....	26
4.2 REDOVISNINGSRÅDETS REKOMMENDATION 1:00.....	27
4.2.1 Överensstämmelse med IAS.....	27
4.2.2 Koncernmässig goodwill.....	28
4.3 IAS/IFRS	29
4.3.1 IFRS 3	29
4.4 RR 15 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR.....	30
4.4.1 Identifierbarhet	30
4.4.2 Kontroll.....	31
4.4.3 Framtida ekonomiska fördelar	31

4.4.4 När ska en immateriell tillgång redovisas i balansräkningen?.....	31
4.5 KASSAGENERERANDE ENHET (CGU).....	32
4.6 RR17/IAS 36 NEDSKRIVNINGAR.....	32
4.6.1 Återvinningsvärde.....	33
4.6.2 Nettoförsäljningsvärde.....	34
4.6.3 Nyttjandevärde.....	34
4.6.3.1 Diskonteringsfaktorn	35
4.6.4 Nedskrivningstest enligt IAS 36.....	36
4.6.4.1 Exempel på goodwillfördelning.....	37
5. EMPIRI.....	39
5.1 INTERVJUER MED REVISORER OCH REDOVISNINGSKUNNIGA	39
5.2 INTERVJU MED FÖRETAG	44
6. ANALYS.....	46
6.1 INLEDNING.....	46
6.2 FÖRÄNDRING AV GOODWILLREDOVISNING	46
6.3 NEDSKRIVNING/AVSKRIVNING	47
6.3.1 Nedskrivningstest.....	48
6.4 IDENTIFIERING AV KASSAGENERERADE ENHETER	48
6.5 RÄTTVISANDE BILD.....	49
7. RESULTATDISKUSSION	51
KÄLLFÖRTECKNING	53
BILAGOR.....	56
BILAGA 1 - FRÅGOR TILL REVISORER OCH REDOVISNINGSKUNNIGA	56
BILAGA 2 - FRÅGOR TILL KONCERNFÖRETAG	57

Förkortningslista

BFN	Bokföringsnämnden
CGU	Cash Generating Unit, Kassagenererande enhet
FAR	Föreningen för auktoriserade revisorer
FAS	Financial Accounting Standards
FASB	Financial Accounting Standards Board Den amerikanska normgivaren på redovisningsområdet.
IAS	International Accounting Standards Redovisningsstandarder som har givits ut av IASC.
IASB	International Accounting Standards Board Den internationella normgivaren på redovisningsområdet
IASC	International Accounting Standards Committee Föregångaren till IASB.
IFRS	International Financial Reporting Standards Redovisningsstandarder som ges ut av IASB.
RR	Redovisningsrådet eller i samband med nummer Redovisningsrådets Rekommendation
SEC	Security and Exchange Commission Övervakningsmyndighet av de amerikanska börserna.
US-GAAP	US General Accepted Accounting Principles
ÅRL	Årsredovisningslagen

1. Inledning

I detta kapitel ger vi en kort beskrivning av den problemdiskussion och bakgrund som ligger till grund för problemformuleringen. Här framkommer även syftet med uppsatsen.

1.1 Bakgrund

Internationellt finns det idag en rad olikheter i redovisningen vilka leder till att det kan uppstå svårigheter att jämföra redovisningar upprättade av bolag från olika länder. Även multinationella bolag kan tvingas att upprätta flera olika redovisningar, som bygger på olika redovisningsregler, beroende på i vilka länder de har verksamheter. Den europeiska kommissionen insåg vikten av att ha en internationell enighet gällande redovisningsstandarder för att kunna nå en effektiv och enhetlig redovisning. För att öka den internationella redovisningsharmoniseringen utfärdade EU år 2002 en förordning som kräver att alla publika företag inom EU upprättar redovisning i överensstämmelse med International Accounting Standards (IAS) i koncernredovisningen, från och med den 1 januari 2005.

IAS är rekommendationer som gavs ut av International Accounting Standards Committee (IASC) som är föregångaren till dagens International Accounting Standards Board (IASB). Redovisningsrådet (RR) är IASB:s svenska motsvarighet och ger ut Redovisningsrådets rekommendationer. Rådets rekommendationer riktar sig i första hand till börsnoterade företag och de företag som genom sin storlek har ett stort och allmänt intresse.¹ RR:s rekommendationer skall följa IAS i alla fall förutom när det strider mot svensk lag eller om det finns andra starka skäl därtill.² IASB har en konkurrent i den amerikanska redovisningsorganisationen Financial Accounting Standards Board (FASB) som bestämmer redovisningsprinciper benämnda US General Accepted Accounting Principles (US-GAAP). US-GAAP:s rekommendationer benämns i sin tur Financial Accounting Standards (FAS). Skillnaden är framför allt att US-GAAP kännetecknas av mycket detaljerade regler.³ Kunniga inom redovisningsområdet har länge tvistat om det är US-GAAP som skall rätta sig efter IASB, eller tvärt om.

¹ FAR 2004 del 1, s.841.

² *Ibid*, s. 841.

³ Nilsson, Sven-Arne (2003) *IASB:s förslag till ändringar i koncernredovisningen: förbättrar de den externa redovisningen?*

Den kontinentala och anglosaxiska redovisningstraditionen har olika syn på vad som menas med en ”riktig” redovisning. Enligt den kontinentala är ”riktig” redovisning den som stämmer med lagen, medan inom den anglosaxiska anses den ”riktiga” redovisningen vara den som ger en rättvisande bild av verkligheten. I anglosaxiska länder har man lättare att acceptera att avvikelser görs mot reglerna än vad som är fallet i Sverige. England har till exempel infört rättvisande bild som en så kallad ”overriding”.⁴ ”Overriding” innebär att om man anser att redovisningsnormerna i tillämpning på det enskilda fallet inte ger en rättvisande bild så skall man åsidosätta normerna och istället redovisa på det sätt som man anser ger en rättvisande bild. Möjlighet till ”overriding” har diskuterats länge i Sverige men man har valt att inte införa denna.⁵ Redovisningen inom den anglosaxiska traditionen har i större utsträckning kunnat tillgodose marknadens informationskrav på grund av att redovisningen inte varit kopplad till beskattningen. Under senare tid har länder som tillhör den kontinentala traditionen anammat delar av den anglosaxiska redovisningstraditionen. Exempelvis på grund av att bolag som vill notera sig på en amerikansk fondbörs måste redovisa enligt US-GAAP.⁶

I dagens företagsklimat genomförs en rad företagsförvärv. Det eventuella restvärde som uppstår vid ett företagsförvärv, efter justeringar för eventuella över- och undervärden i förvärvade tillgångar och skulder, utgör en restpost som benämns koncerngoodwill.⁷ Koncerngoodwill skall behandlas enligt RR 1:00, *Koncernredovisning*⁸. Denna rekommendation infördes den 1 januari 2002 och var ett led i anpassningen till IASB:s standards⁹. RR 1:00 överensstämmer med IAS 22 *Business Combinations*¹⁰. Nu har dock IASB kommit med en revidering av IAS 22, som infördes den 31 mars 2004 och benämns IFRS 3. Förändringen innebär att IFRS 3 anammar de amerikanska reglerna för goodwill som finns i FAS 141 och FAS 142.

Revideringen innebär bland annat att, istället för att tillämpa årliga avskrivningar på goodwill så skall nu ett test genomföras för att bestämma huruvida det finns anledning att göra nedskrivning på goodwill. För att avgöra om det finns anledning till nedskrivning av goodwill skall den fördelas på minsta kassagenererande enhet, Cash Generating Unit (CGU), som goodwillvärdet är hänförligt till. Med hjälp av den här åtgärden skall man få fram ett återvinningsvärde. Ett eventuellt nedskrivningsbehov bedöms genom att jämföra det sammanlagda

⁴ Artsberg, Kristina 2003. *Redovisningsteori*, s.91.

⁵ *Ibid*, s.156.

⁶ Smith, Dag 2000. *Redovisningens språk*, s.73-74.

⁷ Ljungberg, Roland & Phillips, Dan 2004. *Koncernredovisning i praktiken*, s. 42.

⁸ FAR 2004 del 1, RR 1:00

⁹ *Ibid*, s. 550

¹⁰ *Ibid*, s. 860

återvinningsvärdet på de olika kassagenererande enheterna och det redovisade värdet på tillgångarna.

I den svenska redovisningen har goodwill i enlighet med RR 1:00 skrivits av systematiskt över nyttjandeperioden i takt med att värdet förbrukas. Den längsta avskrivningsperiod som får användas är 20 år, såvida det inte kan påvisas att nyttjandeperioden är längre¹¹.

I och med förändringen med allokering på kassagenererande enheter är det intressant att undersöka hur det påverkar synen och överskådligheten av vad goodwill är. Förändringen av goodwillredovisningen innebär ett helt annat synsätt på goodwill. Tidigare har den gängse uppfattningen bland redovisningskunniga varit att goodwill inte har en bestående livslängd och på så sätt har systematiska avskrivningar varit motiverade. De nya reglerna bygger på uppfattningen att goodwill i teorin kan ha en oändlig livslängd. För att värdet ska bestå i praktiken krävs dock att en koncern kan motivera goodwillvärdet.

1.2 Definition av goodwill

Utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten och liknande arbeten som är av väsentligt värde för rörelsen under kommande år får tas upp som immateriell anläggningstillgång. Detsamma gäller utgifter för koncessioner, patent, licenser, varumärken, hyresrätter och liknande rättigheter och tillgångar samt ersättning som vid förvärv av rörelse överstiger det behållna värdet av de tillgångar som förvärvats och de skulder som övertagits (goodwill).¹²

Ovanstående är den definition som företag enligt lag måste följa vid upprättande av årsredovisningen enligt ÅRL.

I Redovisningsrådets rekommendation 1:00 definieras goodwill som följer:

”Till den del förvärvade tillgångar och skulder inte uppfyller kriterierna för att redovisas som identifierbara utgör de en del av goodwill eftersom goodwill utgör skillnaden mellan anskaffningsvärdet för andelarna och summan av verkliga värden på förvärvade identifierbara tillgångar och skulder”.¹³

¹¹FAR 2004 del 1, RR 1:00.

¹² Årsredovisningslagen, 4 kap. 2 §

¹³ FAR 2004 del 1, RR 1:00 Koncernredovisning.

1.3 Problemdiskussion

Koncernmässig goodwill är ett övervärde som köparen är villig att betala och som överstiger en beräkning av det uppköpta företags egna kapital. Olika köpande företag kan vara beredda att betala olika mycket för ett företag på grund av skillnader i synergieffekter för det köpande företaget. Ett problem med begreppet goodwill har hela tiden varit att få en tydlig bild av vad övervärdet består av. Goodwill kan idag bestå av en rad olika beståndsdelar så som patent, varumärken och kunskap. Sverige och USA tillämpar i dagsläget olika regler för tillämpning av goodwill, där det i USA inte är tillåtet med avskrivning på goodwill tillskillnad mot Sverige där goodwill ska skrivas av. De olika rekommendationerna i Sverige och USA ger upphov till redovisningsmässiga skillnader. Genom de skillnader som råder påverkas både företag och investerare. Till exempel kommer en liknande investering inte att kunna redovisas för marknaden på ett jämförbart sätt i de båda länderna. Även resultatet för företagen kommer att påverkas av de olika synsätten på redovisning.¹⁴

Kommer den förändrande redovisningen att ha någon effekt på priser vid framtida företagsförvärv med anledning av att ett köpande företag kan undgå att behöva ta med goodwillavskrivning som en kostnad i förvärvskalkylen?

I och med de nya reglerna ställs även livslängden för goodwill på sin spets. Tidigare har man tyckt att goodwill är en tillgång med en begränsad livslängd. Med förändringen följer ett nytt synsätt på goodwill. Det finns inget som säger att goodwill måste minska i värde med åren. Därför kan en goodwillpost rent teoretiskt bibehålla sitt värde för all framtid. Vad innebär det nya synsättet på livslängden för rättvisande bild?

När koncernbolag ska börja redovisa goodwill enligt samma principer leder detta till en mer likartad redovisning men hur och vad kommer det att få för effekt på den rättvisande bilden?

Harmoniseringen av redovisningsstandarden har lett till att de svenska företagen kommit i kontakt med ett, för den svenska redovisningen, nytt begrepp, kassagenererande enhet. Kassagenererande enhet, eller CGU som det benämns i de anglosaxiska länderna, må vara nytt i Sverige men är egentligen ett begrepp som har införlivats från de amerikanska redovisningsstandarderna. Begreppet kassagenererande enhet har till uppgift att fördela goodwillvärdet inom företaget/koncernen. Vad får denna uppdelning för effekt på konkretiseringen av

¹⁴ Rankin Johansson, Christine (2001) *Redovisning av goodwill, en utmaning?*, s. 14

goodwill, blir det enklare för en utomstående att förstå vad goodwillvärdet består av? Hur ska fördelning av goodwill på kassagenererande enheter gå till och vilka problem kan uppstå i och med allokeringen?

Den största förändringen i och med harmoniseringen är att systematisk avskrivning förbjuds. Istället skall ett nedskrivningstest utföras minst en gång om året. Hur kommer ett nedskrivningstest att gå till och vad har företagen och revisorerna för åsikter om förändringen och nedskrivningstestet?

I teorin är de flesta av de berörda införstådda med hur allokeringen på kassagenererande enheter ska gå till och vad det förväntas få för effekt. Frågan är hur väl teorin i det här fallet kan överföras till praktik, det vill säga vet företagen och revisorerna hur de i koncernen ska gå till väga med de nya reglerna? Är de förberedda på förändringen?

1.4 Problemformulering

Utifrån ovanstående diskussion har vi formulerat de problemområden inom goodwillredovisning vi intresserat oss för. De följer nedan:

Hur ser redovisningskunniga och berörda företag på förändringen av goodwillredovisningen?

Blir redovisningen av goodwill mer rättvisande i och med övergången från systematisk avskrivning till nedskrivningstest?

Hur har egentligen begreppet kassagenererande enhet vuxit fram inom den svenska koncernredovisningen?

Vad har kassagenererande enhet för effekt på konkretiseringen av goodwill?

1.5 Syfte

Huvudsyftet med denna uppsats är att:

- Redogöra för nya rekommendationer gällande goodwillredovisningen samt redogöra för hur dessa framtida rekommendationer uppfattas av ett antal revisorer och företag.

Delsyften:

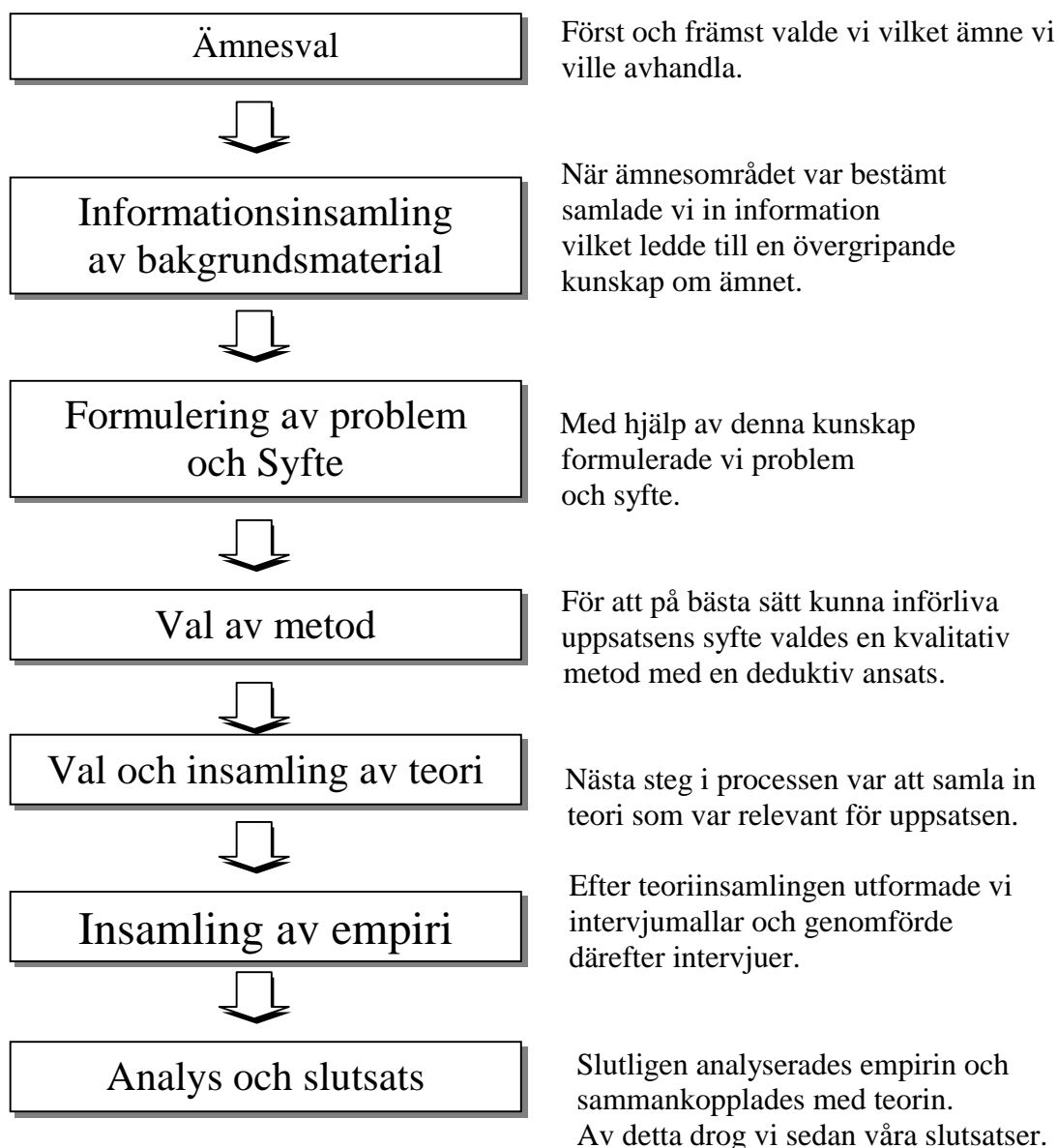
- Beskriva hur ett nedskrivningstest av goodwill går till.
- Diskutera om förändringen av goodwillredovisningen medför en mer rättvisande bild.
- Diskutera huruvida begreppet kassagenererande enhet har bidragit till förtydliga goodwillvärdet.

2. Metod

Metodkapitlet beskriver vårt angreppssätt på problemområdet och vårt tillvägagångssätt gällande undersökningen. Vi beskriver här vår litteratursökning, vilken typ av källor vi valt att använda och källkritik därav. Även kritik mot vår valda metod framförs här.

2.1 Tillvägagångssätt

Nedan följer en kort redogörelse av arbetsprocessen

Figur 1: Egen modell som illustrerar vårt tillvägagångssätt av arbetet med uppsatsen.

2.2 Övergripande angreppssätt¹⁵

Man brukar inom samhällsvetenskapen skilja mellan två olika metoder, den kvantitativa och den kvalitativa. Vilken metod man väljer beror på hur man väljer att analysera och behandla den insamlade informationen. Den stora skillnaden mellan de två metoderna är att med den kvantitativa metoden samlas information som omvandlas till siffror och tabeller för att kunna utföra statistiska analyser. Vid den kvalitativa metoden är forskarens tolkning av informationen som styr, informationen går inte att omvandla till siffror.

Vi har i uppsatsen valt att använda oss av en kvalitativ metod för att få en djupare förståelse av problemområdet. Denna metod används för att förklara helheten av det sammanhang som problemet inryms i. Till skillnad från den kvantitativa metoden är den kvalitativa metoden i mindre utsträckning präglad av kontroll från forskarens sida. Styrkan i den kvalitativa metoden är att den visar totalsituationen. Genom närhet till undersökningsobjektet fås en bättre förståelse för den enskilde. Den information som vi har samlat in kommer också att enligt den kvalitativa metoden utmynna i ett resultat som är verbalt formulerat. Vi har valt att redovisa empirin i formen av frågor och svar. Anledningen till det här tillvägagångssättet är att vi anser att det ger den tydligaste och minst förvrängda bilden av respondenternas åsikter.

2.2.1 Deduktion – induktion

Man brukar tala om två angreppssätt för att dra vetenskapliga slutsatser, deduktiv respektive induktiv metod eller bevisandets respektive upptäcktsens väg. Den deduktiva metoden kännetecknas av att forskaren drar slutsatser utifrån allmänt vedertagna principer och befintliga teorier. För induktion gäller det omvända, då forskaren studerar forskningsobjektet utan att först ha förankrat undersökningen i etablerade teorier, och utifrån den insamlade informationen formulerar en teori.¹⁶

Vår undersökningsmetod är deduktiv då vår informationsinsamling har styrts av befintliga teorier om det behandlade ämnet. Teorierna har även påverkat hur vi har tolkat informationen och hur vi slutligen har relaterat resultaten till teorierna.

¹⁵ Holme & Solvang (1997) *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*, s.50

¹⁶ *Ibid*, s.51f.

2.2.2 Normativ – deskriptiv forskning

Man kan ha olika mål med en undersökning. Det kan till exempel vara att skapa en norm, d.v.s. att komma fram till hur något *bör* vara. Sådan forskning benämns normativ forskning. Ett annat tillvägagångssätt är den deskriptiva forskningen, som kan förklaras som en beskrivande studie. Målet kan här vara att kartlägga, förstå eller att förklara en företeelse.¹⁷

Vår undersökning är av beskrivande karaktär vad gäller de nuvarande och kommande reglerna om goodwillredovisning.

2.3 Handgripligt tillvägagångssätt

2.3.1 Intervjumetodik

Vi kommer i vår uppsats att använda oss av intervjudata, detta gör att uppsatsen kommer att tillhöra den vanligaste gruppen av undersökningar. Vissa forskare hävdar att 90 % av samhällsvetenskapliga studier innehåller intervjudata på något sätt. Intervjun är ett utmärkt sätt att få reda på hur människor uppfattar olika företeelser. Genom intervjun får intervjuaren förhoppningsvis en förståelse för hur den som blir intervjuad uppfattar olika fenomen, och därigenom får intervjuaren tillgång till två världar, dels genom sitt eget synsätt och dels genom den intervjuades synsätt.¹⁸

Det finns en rad olika tekniker att genomföra en intervju på. Vi har i vår uppsats använt oss av två stycken tekniker.

Den första som vi har använt är den delvis strukturerade intervjun. I den delvis strukturerade intervjun finns det ett eller flera ämnen som ska framhävas, det innebär att forskaren lämpligen har någon form av mall att följa under intervjun. Det är dock inget krav att intervjun följer i den ordning vilken frågorna är upptagna i intervjumallen.¹⁹ Denna metod har vi tillämpat vid intervjuerna med Öhrlingsrevisorerna Åke Christiansson och Olle Nilsson.

¹⁷ Patel, Runa, Davidsson, Bo (1994) *Forskningsmetodikens grunder*, s.12.

¹⁸ Bengtsson m fl, (1998) *Möten på fältet Kvalitativ metod i teori och praktik*.

¹⁹ Andersen, Ib (1998) *Den uppenbara verkligheten Val av samhällsvetenskaplig metod*.

Vid övriga intervjuer har vi tillämpat en annan intervjuteknik. Den genomfördes genom att vi skickade frågorna till respondenterna via e-mail. Vid de här intervjuerna har revisorer och redovisningsexperter fått samma frågor (se bilaga 1). Frågorna till företagsrepresentanterna (se bilaga 2) var också de identiska men skilde sig något från revisorerernas då de här två grupperna har olika infallsvinklar på vårt problem.

2.3.2 Hermeneutik och tolkning av data

Inom forskning är alla resultat utsatta för tolkning i viss form. Hermeneutik betyder tolkningslära. Inom forskning som tillämpar den kvalitativa metoden är tolkningen av data speciellt påtaglig.²⁰

För att kunna analysera och dra slutsatser av empiri är det naturligt att forskaren tolkar resultatet av denna. Tolkning är starkt subjektivt och baseras mer på en helhetsförståelse än objektiva förklaringar²¹. Det innebär att forskarens egna uppfattningar kommer att avspeglar sig på resultatet. Det är därför viktigt att frigöra sig från konventionella uppfattningar om ämnet och förstå att tolkning är nödvändigt. Vi hävdar med hjälp av detta att den kvalitativa metoden är lämpligast i vår forskning för att vi ska uppfylla vårt syfte även om den i större utsträckning kräver tolkning.

2.3.3 Val av intervjuobjekt

Vid uppsatsskrivning kan det ibland vara ett problem att hitta lämpliga respondenter. Vårt ämnesval gjorde det naturligt att först försöka få kontakt med personer som är väl insatta i koncernredovisning. Dessa personer är framförallt revisorer på större revisionsbyråer samt redovisningsexperter. För att uppnå vårt syfte intervjuade vi även personer på koncernbolag. Vid val av revisorer och redovisningsexperter fick vi tips från vår handledare, och vi frågade oss även fram på revisionsbyråerna om vilka personer på dessa byråer som var väl insatta i ämnet och som vi kunde få en intervju med. Vid val av respondenter från företagen fordrar vårt ämnesval först och främst att företaget är en koncern. Därefter informerade vi oss om vilka personer på de berörda företagen som arbetade med att upprätta koncernredovisningen. Vi har valt att se revisorerna och de redovisningskunniga som en grupp av intervjuobjekt och representanterna på företagen som en andra grupp. Detta val ansåg vi naturligt eftersom den första gruppen ska spegla ett oberoende synsätt på problemet kring goodwill och andra gruppen ska medverka till

²⁰ Alvesson M & Deetz D (2000) *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*.

²¹ Patel R & Tabelius U (1987) *Grundbok i forskningsmetodik*.

att förtydliga koncernernas synsätt på vårt ämnesval. Vi anser att de respondenter vi valt väl uppfyller de krav vi hade ställt upp. Vår ambition var att fyra respondenter som representerar gruppen med revisorer och redovisningskunniga och fyra som representerar koncerner. Detta antal respondenter anser vi skulle uppfylla syftet med uppsatsen. Tyvärr blev inte utfallet som vi hade tänkt oss från företagets sida vilket kan ses som en brist.

2.4 Reliabilitet och validitet

Inom kvantitativ- och kvalitativ forskning sägs det att forskningen ska vara reliabel och ha validitet. Med det menas med hur stor noggrannhet materialet har samlats in, tolkats och analyserats. Resultatet skall helst prövas ett par gånger för att det ska uppfattas som trovärdigt. Validitet definieras som ett mätinstruments förmåga att mäta det avsedda och att inget ovidkommande påverkar resultatet. Reliabilitet innebär att ett mätinstrument ger tillförlitliga och stabila utslag, med det menas att olika mätningar av samma slag på samma objekt ger samma värden. Vid forskning och rapportskrivande bör hög validitet och reliabilitet alltid eftersträvas.²²

För att vi skulle kunna uppnå en så hög reliabilitet som möjligt vid insamlandet av primärdatan, som bland annat har skett via personliga intervjuer, har vi låtit respondenterna ta del av frågorna i förväg. Vid de här tillfällena har vi även använt bandspelare för att minska risken för missförstånd. Det är viktigt att påpeka att vi utfört intervjuerna på olika sätt, personliga intervjuer och intervju via e-post. Det faktum att intervjuerna utförts på olika sätt medför att respondenterna har påverkats olika mycket av dem som utfört intervjuerna.

För att hög validitet skulle uppnås har vi utformat intervjuguiden noga så att frågorna är inriktade på uppsatsens problemformulering. Frågorna har även granskats av handledaren till uppsatsen Erling Green. De personer som vi valt att intervjua kan också påverka uppsatsens validitet. Därför har vi gjort ett noggrant val av respondenter och låtit de berörda firmorna rekommendera personer som är väl insatta i koncernredovisning. Vår handledare har också varit till stor hjälp i detta arbete genom att rekommendera lämpliga respondenter.

²² Holme & Solvang (1997) *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metod*, s. 163.

2.5 Källkritik

Vid bedömning av källorna används så kallade källkritiska kriterier. De tre viktigaste av dessa är samtidskrav, tendenskritik och beroendekritik.²³

Samtidskravet innebär att de källor som använts skall vara aktuella. Vad gäller intervjuerna vi har utfört anses samtidskravet uppfyllt då vi utfört dem under uppsatsens gång. När det gäller sekundärdata har vi aktivt sökt det senaste och mest aktuella materialet på området. Då reglerna kring vårt ämne under tiden för arbetet med uppsatsen har ändrats har det dock ibland varit svårt att få tag i det allra senaste då detta ofta inte tryckts än.

Tendenskritik som innebär kritik av texter avseende färgad eller vinklad information. Vid bedömning av tendenskritik av uppsatsens primärdata är det av stor vikt att vara medveten om att respondenternas svar påverkas av deras personliga erfarenheter. Det innebär att en intervju inte kan bli fullständigt objektiv. För att få så objektiva svar som möjligt har vi givit respondenterna möjligheten att svara anonymt på frågorna, ingen utnyttjade dock den möjligheten. Vid bedömning av sekundärdata gäller det att förstå att författarna och uppgiftslämnarna kan vara subjektiva. I vårt fall där stora delar av sekundärdatan består av redovisningsrekommendationer anses relevansen vara hög.

Beroendekritik innebär att man undersöker om de använda källorna är beroende av varandra. Det är viktigt att vid en bedömning av primärdata vara införstådd med att respondenterna i sina svar kan referera till vad som publicerats i artiklar eller sagts på konferenser. Det här är något som kan vara både positivt och negativt beroende på reliabiliteten och validiteten i det som det refereras till. Sekundärdata kan även påverkas av beroendeförhållande, men vi har i vårt arbete inte i någon större utsträckning märkt att författare hänvisat till samma källa.

²³ Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn (1997) *Att utreda, forska och rapportera*, s. 153

3. Teori

Kapitlet inleds med en kort genomgång av goodwillredovisningens historia. Efter det följer olika redovisningsteorier som ger läsaren en djupare förståelse av ämnet samt viss insikt i den aktuella debatten.

3.1 Historik

År 1916 kommenterade Stephen Gilman redovisningen av goodwill att så många auktoriteter är helt oense om denna redovisning att nästan alla av de då diskuterade metoderna var försvarliga²⁴. Regler om goodwillredovisning i Sverige infördes först år 1944, då en uttrycklig regel infördes i aktiebolagslagen (ABL). År 1976 överfördes reglerna om goodwill till Bokföringslagen (BFL). Nu skulle reglerna gälla alla företag och inte enbart aktiebolag som det var tidigare²⁵.

För cirka 20 år sedan var så gott som alla upptänkliga metoder i praktiken tillämpbara vid goodwill. Många företag fortsatte följa bokföringslagen, tog upp goodwill som en tillgång och skrev av den under längst tio år. Vissa utsträckte emellertid, med hänvisning till reglerna i USA, avskrivningstiden upp till fyrtio år. Somliga företag påverkades istället av den brittiska redovisningen och skrev bort goodwill direkt mot eget kapital. Andra skrev ned tillgången, vanligen som extraordinär kostnad, utan att hävda att värdet varaktigt hade gått ner. Det fanns till och med ett par företag som tog upp goodwill som en tillgång och lät den stå kvar, utan att alls skriva av den.²⁶ Detta på grund av att de regler som fanns inte efterföljdes. Förändringar inom området skedde efter bildandet av Redovisningsrådet 1989. Bakgrunden till bildandet av ett nytt gemensamt organ var att det framstod som en nackdel att normgivningen på redovisningsområdet var splittrad mellan olika organ, vilket tillsammans med en internationell påverkan tenderade att skapa en splittrad redovisningspraxis.²⁷

RR: s rekommendation om goodwill som gavs ut 1991 sade att koncerngoodwill skall tas upp som en tillgång och att avskrivningstiden ej borde överstiga 10 år och fick aldrig överstiga 20 år. Det var då inte tillåtet att skriva bort sin goodwill och

²⁴ Nilsson, Sven-Arne (2004) *FAR INFO* nr 4.

²⁵ Nilsson, Sven-Arne (1998) *Redovisning av goodwill – utveckling av metoder i Storbritannien, Tyskland och USA*, s. 5f.

²⁶ *Ibid.* s. 1.

²⁷ www.redovisningsradet.se 2004-04-15

inte heller att skriva ned den om det inte var nödvändigt²⁸. 1998 bildades nuvarande Föreningen för utvecklande av god redovisningssed som övertog stiftelsens uppgifter och de ekonomiska resurserna förstärktes väsentligt²⁹.

I december 1998 gav IASC ut ett förslag till nya regler vid förvärv och samgående. I detta dokument framhölls att det endast borde finnas ett giltigt sett att redovisa förvärv och det skall vara förvärvsmetoden. Poolingmetoden, som vid användande inte ger upphov till någon goodwill, skulle förbjudas. Beslut i frågan dröjde och istället var det FASB som blev först med att förbjuda poolingmetoden i juni 2001 genom införandet av FAS 141 *Business Combinations*³⁰.

I december 2002 publicerade IASB Exposure Draft 3 (ED 3) *Business Cominations*, med uppgift att förbättra goodwillredovisningen. ED 3 var i stort sett identisk med vad som nu gällde för de amerikanska bolagen som redovisade enligt FASB. Redovisningskunniga fick utvärdera de föreslagna förändringarna som ED 3 innebar. De kom bland annat fram till att det sättet som ett nedskrivningstest skulle utföras på hade blivit allt för ingående och skulle leda till stora merkostnader för företagen. IASB tog till sig av kritiken och efter vissa förändringar infördes IFRS 3 den 31 mars 2004.

3.2 Jämförbarhet genom harmonisering

Jämförbarhet av redovisningsinformation är av avgörande betydelse för investeringar och internationell handel. Den stora frågan är hur denna jämförbarhet ska uppnås. I dagsläget sker en diskussion om jämförbarheten ska uppnås genom standardisering eller harmonisering. Både begreppet harmonisering och standardisering används ganska fritt inom redovisningspraxis och litteratur. Harmonisering anses vara ett steg från total olikhet i praxis och standardisering är ett steg mot likformighet. Harmonisering är en punkt på skalan mellan de två tillstånden total olikhet och likformighet.³¹

²⁸ Nilsson, Sven-Arne (1998) *Redovisning av goodwill – utveckling av metoder i Storbritannien, Tyskland och USA*, s.6f.

²⁹ www.redoviningradet.se 2004-05-11

³⁰ www.fasb.org 2004-04-15

³¹ Parker, R.H & Tay, J.S.W (1990) "Measuring International Harmonization and Stanardization". s.73

3.2.1 The Norwalk Agreement

IASB och FASB har meddelat att de ska arbeta mot en harmonisering av IAS och US-GAAP. De har bekräftat intentionerna i ett Memorandum of Understanding, The Norwalk Agreement, som skrevs under den 18 september 2002³². Först startade de två organisationerna ett korttidsprojekt med mål att eliminera en rad skillnader mellan US-GAAP och IAS. Det här blev klart under 2003 och koncentrerades mest på ”onödiga” skillnader. Ändringarna i IAS skall vara i kraft före 2005 för att på så vis bli implementerade i bolagen inom EU när de ska ändra till att redovisa enligt IAS. IASB och FASB har även enats om att fortsätta arbetet med att harmonisera IAS och US-GAAP³³. Det här leder till att svenska bolag kommer att redovisa allt mer likt amerikanska standards.

3.3 Redovisningsteori angående goodwill

3.3.1 Karaktäristika³⁴

Enligt Shroeder kan man identifiera sex karaktäristiska drag som skiljer goodwill från andra tillgångar:

1. Värdet av goodwill har ingen påtaglig eller förutsägbar relation till de kostnader som kan ha uppkommit vid dess tillkomst.
2. Enskilda immateriella faktorer som bidrar till goodwill kan inte värderas.
3. Goodwill associeras endast till ett företag som helhet.
4. Värdet av goodwill kan variera plötsligt och avsevärt på grund av de otaliga faktorer som påverkar värdet.
5. Goodwill konsumeras inte vid skapandet av inkomster.
6. Goodwill verkar vara ett värde som är direkt hänförligt till en investerare eller ägare av ett företag.

³² www.iasb.org 2004-05-10

³³ *Ibid.*

³⁴ Shroeder, Richard G., Clark, Myrtle W., Cathey, Jack M (2001) *Financial Accounting Theory and Analyses*, s.286.

3.3.2 Värdering

De problem som uppstår vid värdering av immateriella tillgångar som goodwill är att de är svåra att identifiera och separera. Från att ursprungligen ha använts som benämning på goda relationer till kunder står begreppet goodwill idag för ett koncept om framtida merintäkter, där goodwillvärdet bestäms genom att subtrahera det bokförda värdet av ett företags nettotillgångar från företagets sammanlagda värde.

Teoretiskt är värdet av goodwill lika med det diskonterade värdet av framtida överavkastning i ett företag. Därför handlar värdering av goodwill mycket om att göra lämplig prognos över framtida intäkter och välja en lämplig diskonteringsränta. Några punkter som är relevanta för denna process är:

1. Prognosen kan snedvridas om för litet eller stort antal år används.
2. Lönsamhetstrender bör tas med i beräkningen.
3. Branschtrender är viktiga.
4. Omvärldens ekonomiska förhållanden kan vara signifikanta.

3.4 Debatt – effekt av förändring

Redovisningsreglerna för goodwill har varit och är föremål för heta debatter.³⁵ Diskussioner har gått heta, inte minst när IASB kom med förslaget att anpassa sig efter de amerikanska reglerna. Professor emeritus Sven-Erik Johansson skrev redan 2002 i en kritisk genomgång av reglerna att det vore ett djärvt och dyrbart experiment om IASB skulle ansluta sig till den amerikanska synen på goodwillavskrivningar då han ansåg att de amerikanska reglerna var klart sämre.³⁶

3.4.1 ”Vinnare och förlorare på de nya reglerna”³⁷

Svensson och Isacson menar att det finns viss osäkerhet kring hanteringen av gammal goodwill. När den nya redovisningen ska införas kan bolag granska sin gamla goodwill och klassa om delar av den till tillgångar som också fortsättningsvis

³⁵ Powell, Stephen (2003) ”Accounting for intangible assets: current requirements, key players and future directions”. *European Accounting Review*, 12:4, 797-811.

³⁶ Johansson, Sven-Erik (2002) ”Kassaflöden och nedskrivningar”. *Balans*, nr. 1.

³⁷ Isacson & Svensson (2004) ”Vinnare och förlorare på de nya reglerna”. *Dagens Industri*, 20040705.

skrivs av. Båda menar att det finns en risk att resultateffekten för vissa bolag inte blir fullt så positiv som man tror när man bara räknar bort goodwill. Svensson och Isacson fortsätter och menar att de bolag som gynnas mest när goodwillkostnaden försvinner också är de som är mest utsatta för hotet om nedskrivningar på goodwillposten. I och med att goodwillen inte skrivs av måste bolagen i stället hela tiden bevisa att den håller värdet, de måste genomföra ett så kallat nedskrivningstest (impairment test). Klarar den för testet utsatta kassagenererande enheten inte ett avkastningskrav, beräknat enligt framtida förväntade kassaflöden, ska ett snabbt hugg plocka ned goodwillen till rätt nivå. Vidare tar Svensson och Isacson upp revisorernas roll vid genomförandet av testet. De menar att det har varit lite si och så med revisorernas hårdhet i frågan och att det inte finns några garantier för att de kommer att vara stenhårda framöver heller. Men de förväntas i vart fall vara tuffare än hittills.

De företag som Svensson och Isacson menar ligger i riskzonen är de svenska bolag som gjort företagsköp och därmed samlat på sig stora goodwillposter. I denna grupp finns många svenska storföretag. Men de tar även upp storföretag som är långt fram när det gäller att implementera de nya reglerna.

3.4.2 ”Goodwillpostens värde ska testas”³⁸

Enligt Svensson och Isacson har börsens 50 största bolag goodwill till ett värde av 225 miljarder kronor i balansräkningarna. Det är mer än en fjärdedel av deras eget kapital. Svensson och Isacson menar att det kan innebära väldigt stora konsekvenser för börsbolagen. Att goodwillavskrivningarna försvinner betyder därför att vinsterna kan putsas upp rejält.

Svensson och Isacson tror att den nya redovisningsstandarderna kommer leda till att många aktier, ytligt sett, ser billigare ut från och med nästa år men att kurseffekten sannolikt blir liten. Detta eftersom de flesta analytiker sedan tidigare värderar aktierna exklusive goodwill, för att få en bättre beskrivning av lönsamheten i goodwillunga företag.

Författarna menar att de nya reglerna mest är en anpassning till en praxis som redan är rådande. Men reglerna innebär även att det blir en uppstädning kring vad som egentligen får klassas som goodwill. Goodwill fungerar i dagsläget som en form av slaskpost i redovisningen. De svenska företagen har oftast buntat ihop skillnaden mellan förvärvspriset på företaget, och värdet av det köpta bolagets tillgångar till en enda goodwillpost. Framöver måste goodwillen sorteras upp i olika delar som

³⁸ Isacson & Svensson (2004) ”Goodwillpostens värde ska testas”. *Dagens Industri*, 20040705.

redovisas var för sig. Det innebär att tillgångar som sällan syns i en balansräkning, exempelvis kundrelationer, orderstockar och varumärke i fortsättningen måste specificeras och värderas. Framför allt är det tjänstebolag i köpartagen som har varit ute efter dessa dolda tillgångar.

Svensson och Isacson menar att det här är ett exempel på hur goodwillredovisningen blir tydligare samtidigt som de förutsägbara, lite förenklade, goodwillavskrivningarna försvinner.

Vidare tar Svensson och Isacson upp att goodwillposten nu ska spegla ett verkligt värde i balansräkningen. I praktiken betyder detta att företagen måste ta fram nuvärdesberäkningar av de förvärvade enheternas framtida kassaflöde som motsvarar värdet på goodwillposten. Går inte detta, så måste posten skrivas ned. De menar att resultatet blir mer känsligt för utvecklingen inom det köpta bolaget. Även räntehöjningar kommer att påverka, högre ränta innebär lägre nuvärde av det framtida kassaflödet. Slutsatsen blir att resultaten blir mindre förutsägbara och mer känsliga med den nya redovisningen.

3.5 Rättvisande bild

Begreppet rättvisande bild är från början brittiskt där man talar om ”a true and fair view”. I Sverige innebär rättvisande bild att man sätter användaren i fokus, det är årsredovisningsläsaren som inte skall vilseledas. Det innebär att det är helheten som skall bedömas, inte de enskilda reglerna. Vid införandet av rättvisande bild i Årsredovisningslagen valde Sverige att även införa begreppet ”god redovisningssed”, som tidigare endast använts som praxis och inte varit inskrivet i lagen. Detta även fast det har diskuterats huruvida de båda begreppen har samma innebörd. God redovisningssed är ett begrepp som traditionellt refererar till hur företagen redovisar, ”en kvalitativt representativ krets av redovisningsskyldiga” har varit den gängse definitionen.³⁹

God redovisningssed	Rättvisande bild
Företagsorienterad	Användarorienterad
Metodorienterad	Helhetsorienterad
Processorienterad	Produktorienterad

Figur 2: Tolkning av skillnader mellan två övergripande begrepp (Artsberg 2003).

³⁹ Artsberg, Kristina (2003) *Redovisningsteori - policy och -praxis*, s. 155-157.

En av anledningarna till att vi står inför en förändring av goodwillredovisningen är kritiken mot att de gamla reglerna inte gav en rättvisande bild av företags resultat. Kritiken handlar om att analytiker varit tvungna att ta hänsyn till goodwillavskrivningar i sina finansiella analyser. Innan förändringen av reglerna i USA genomförde FASB undersökningar på ett stort antal företag där det visade sig att företags resultat före goodwillavskrivningar bättre förklarade variationen i aktiepriset. Detta ansåg man var en viktig anledning till att de nya reglerna skulle medföra en mer rättvisande bild. Därtill tar IASB även upp i sin motivering till elimineringen av avskrivningar att nyttjandeperioden för förvärvad goodwill och dess värdeminskning inte går att förutsäga. Därför finns det inte någon anledning att basera avskrivningar på godtyckliga förutsägelser.⁴⁰

⁴⁰ www.iasb.org

4. Lagar och rekommendationer

I detta kapitel tar vi upp utdrag ur lagar och rekommendationer som vi anser är relevanta och i dagsläget gäller för koncernmässig goodwill i Sverige. Vi tar även med rekommendationer och regler som börjar gälla i början av år 2005. Vidare tar vi upp begrepp som är centrala för förståelsen av goodwillredovisningen. I kapitlet finns även en egenkonstruerad modell för att ytterligare förtydliga förfarandet vid nedskrivningstestet.

4.1 Årsredovisningslag (1995:1554)

4.1.1 Allmänna bestämmelser

Överskådlighet och god redovisningssed

2 kap. 2 §: Årsredovisningen skall upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed.

Rättvisande bild

2 kap. 3 §: Balansräkningen, resultaträkningen och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild skall ges, skall det lämnas tilläggsupplysningar. Om avvikelse görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelsen lämnas i en not.

4.1.2 Värderingsregler

Vad som är anläggningstillgångar och omsättningstillgångar

4 kap. 1 §: Med anläggningstillgång förstås tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten. Med omsättningstillgång förstås annan tillgång.

4 kap. 2 §: Utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten och liknande arbeten som är av väsentligt värde för rörelsen under kommande år får tas upp som immateriell anläggningstillgång. Detsamma gäller utgifter för koncessioner, patent, licenser, varumärken, hyresrätter och liknande rättigheter och tillgångar samt

ersättning som vid förvärv av rörelse överstiger det behållna värdet av de tillgångar som förvärvats och de skulder som övertagits (goodwill).

Hur andelar i intresseföretag och vissa andra företag skall räknas in i koncernredovisningen

7 kap. 26 §: ”Den del av skillnadsbeloppet som inte kan hänföras till något särskilt slag av tillgång, avsättning eller skuld skall därvid anses som goodwill.”

Avskrivning av anläggningstillgångar

4 kap. 4 §: Anläggningstillgångar med begränsad ekonomisk livslängd skall skrivas av systematiskt över denna livslängd. Den ekonomiska livslängden för en immateriell anläggningstillgång som avses i 2 § skall anses uppgå till fem år, om inte annan längre tid med rimlig grad av säkerhet kan fastställas. Om en sådan längre avskrivningstid tillämpas, skall det i not lämnas upplysning om detta. I noten skall det i så fall också anges skälen för den längre avskrivningstiden. Avskrivningar skall redovisas i resultaträkningen.

Nedskrivning av anläggningstillgångar

4 kap. 5 §: Har en anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det värde som följer av 3 § och 4 § första stycket, skall tillgången skrivas ned till detta lägre värde, om det kan antas att värdenedgången är bestående.

4.2 Redovisningsrådets rekommendation 1:00⁴¹

Denna rekommendation behandlar de redovisningsfrågor som aktualiseras vid upprättande av koncernredovisning och förkortas fortsättningsvis RR 1:00.

4.2.1 Överensstämmelse med IAS

Idag överensstämmer RR 1:00, med vissa undantag, med IASB:s rekommendationer IAS 22 (revised 1998), Business Combinations och IAS 27. De undantag som gjorts är till för att rekommendationen skall vara förenlig med Årsredovisningslagen.⁴²

⁴¹ RR 1:00, FAR: s samlingsvolym Del 1 (2004)

⁴² FAR 2004 del 1. s. 866.

4.2.2 Koncernmässig goodwill

Redovisning och värdering

53. Goodwill redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning.

Avskrivning

54. Goodwill skall skrivas av på ett systematiskt sätt över nyttjandeperioden. Nyttjandeperioden skall återspegla företagets uppskattning av den period under vilken framtida ekonomiska fördelar som goodwillposten representerar kommer företaget tillgodo. Om inte annat kan visas antas att nyttjandeperioden inte är längre än tjugo år, räknat från förvärvstidpunkten.

55. Framtida ekonomiska fördelar som kan hänföras till goodwillposten förbrukas med tiden. Därför skall goodwill skrivas av på ett sätt som återspeglar förbrukningen av tillgångens värde för företaget. En linjär avskrivningsmetod skall användas om det inte finns övertygande skäl för att en annan metod bättre återspeglar förhållandena i det enskilda fallet.

60. I sällsynta fall kan det dock finnas övertygande skäl för att goodwillposten har en specifik nyttjandeperiod som överstiger tjugo år. Även om exempel är svåra att finna kan det föreligga fall där goodwillposten är så tydligt relaterad till en identifierbar tillgång, eller grupp av tillgångar, med en nyttjandeperiod som överstiger tjugo år, att det är rimligt att anta att den medför ekonomiska fördelar för förvärvaren under den identifierbara tillgångens nyttjandeperiod. I dessa fall frångås antagandet att goodwill har en maximal ekonomisk livslängd på tjugo år och företaget skall då

- a) skriva av goodwill över den period som utgör den bästa bedömningen av dess nyttjandeperiod
- b) beräkna goodwillpostens återvinningsvärde åtminstone en gång per år för att fastställa eventuellt nedskrivningsbehov och
- c) redovisa skälen för att en längre avskrivningsperiod än tjugo år används och beskriva de faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen.

Värdenedgång – Nedskrivningsbehov

65. För att fastställa om goodwill har minskat i värde skall ett företag tillämpa Redovisningsrådets rekommendation RR 17, Nedskrivningar. I RR 17 anges hur ett företag skall pröva tillgångarnas redovisade värden, hur återvinningsvärdet skall fastställas och när en nedskrivning skall genomföras respektive återföras.

4.3 IAS/IFRS⁴³

Som ett led i harmoniseringen mellan IASB och FASB har IASB bestämt sig för att revidera IAS 22, Business Combination, och därmed närma sig de amerikanska reglerna om goodwill. Som vi nämnt ovan så kräver de amerikanska börserna att goodwill redovisas enligt FAS 142. Detta har lett till att IAS 22 den 31 mars 2004 ersattes av IFRS 3, vilken helt grundar sig på FAS 142. De svenska företagen kan idag välja om de redan nu vill redovisa enligt IASB:s rekommendationer eller om de vill följa RR:s rekommendationer fram till 2005.

4.3.1 IFRS 3

Genom IFRS 3 har IAS 36 och IAS 38 reviderats. Förändringen innebär bland annat

- a) *att* avskrivningar inte skall göras på goodwill. Däremot skall goodwill testas för nedskrivning årligen. Nedskrivningstest ska göras oftare om något inträffat som medfört att det verkliga värdet på goodwill misstänks vara lägre än bokfört värde. Detta stämmer överens med amerikanska krav.
- b) *att* det nu är förbjudet att återföra en goodwillnedskrivning.
- c) *att* en immateriell tillgång skall behandlas som att dess livslängd inte är förutbestämd. Det finns ingen begränsning för hur länge en tillgång förväntas generera kassaflöden. En immateriell tillgång med en obestämd nyttjandeperiod får inte skrivas av utan skall istället årligen testas för nedskrivning.
- d) *att* det blir ett ökat krav på mer detaljerad information rörande varje enskild kassagenererande enhet som i sitt värde innehåller en goodwillpost. Den mer detaljerade informationen kommer primärt att användas för att bestämma återvinningsvärdet för en kassagenererande enhet. I samband med att det nu inte längre är tillåtet att göra avskrivningar på goodwill ökar kravet på att nedskrivningstesterna är tillförlitliga. Nedskrivningstesterna har tidigare till stor del präglats av ledningens subjektiva bedömningar, och de har på så sätt själva styrt över om de vill skriva ner eller inte. Därför har IASB infört de höjda informationskraven för att öka genomsynligheten och tillförlitligheten av nedskrivningstesterna för goodwill.

⁴³ www.iasb.org 2004-05-04

4.4 RR 15 Immateriella tillgångar⁴⁴

RR 15 överensstämmer med IAS 38 med vissa undantag som följer av ÅRL. RR 15 behandlar redovisning av immateriella tillgångar undantaget de som behandlas i särskilda rekommendationer. Undantag görs bland annat för goodwill som uppstår vid företagsförvärv, vilket behandlas i RR 1:00.

RR 15 definierar en immateriell tillgång som:

En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk substans som används för produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster samt för uthyrning till andra eller för administrativa ändamål.

En tillgång är en resurs:

- a) som ett företag har kontroll över till följd av inträffade händelser och
- b) som förväntas ge företaget ekonomiska fördelar i framtiden.

Det som gör dessa tillgångar avskiljbara är möjligheten avyttra dem.

Goodwill är en immateriell tillgång enligt definitionen ovan, men på grund av att den inte är avskiljbar behandlas goodwill inte under RR 15, utan behandlas istället under RR 1:00.

4.4.1 Identifierbarhet

En immateriell tillgång ska enligt definitionen vara identifierbar för att den skall kunna skiljas från goodwill. Goodwill som uppkommer som ett led i ett företagsförvärv förklaras ofta av förväntade framtida ekonomiska fördelar. De framtida ekonomiska fördelarna kan ha sin grund i fördelar vid samordning av de identifierbara tillgångar som förvärvats eller motsvaras av tillgångar som var för sig inte uppfyller kriterierna för att redovisas i balansräkningen, men som förvärvaren betalt vid förvärvet. En immateriell tillgång kan enkelt skiljas från goodwill om den är avskiljbar. En tillgång är avskiljbar om företaget kan hyra ut, sälja, byta ut eller dela ut de särskilda inkomster eller andra framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången, utan att därmed göra sig av med de framtida ekonomiska fördelarna av andra tillgångar som används inom samma intäktsskapande verksamhet. Exempel på identifierbara och avskiljbara tillgångar är patent och varumärken.

⁴⁴ FAR 2004 del 1. RR 15, Immateriella tillgångar.

Det är inte en nödvändig förutsättning att en immateriell tillgång är avskiljbar för att den ska vara identifierbar. Även om en sådan tillgång genererar framtida ekonomiska fördelar enbart i kombination med andra tillgångar, kan den vara identifierbar om företaget kan identifiera de framtida ekonomiska fördelar som är hänförliga till tillgången.

4.4.2 Kontroll

Ett företag har kontroll över en tillgång, om det kan säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer företaget till del och samtidigt begränsa andras möjligheter att få del av dessa fördelar. Företagets förmåga att kontrollera de framtida ekonomiska fördelarna har normalt sin grund i legala rättigheter, som kan göras gällande i domstol. Saknas dessa legala rättigheter försvåras möjligheten att påvisa kontroll över tillgången.

4.4.3 Framtida ekonomiska fördelar

De framtida ekonomiska fördelarna av en immateriell tillgång kan innefatta intäkter från försäljning av produkter eller tjänster. Fördelarna kan också utgöras av kostnadsbesparingar. Exempelvis kan intellektuellt kapital som har betydelse i en tillverkningsprocess minska framtida produktionskostnader.

4.4.4 När ska en immateriell tillgång redovisas i balansräkningen?

En immateriell tillgång skall redovisas i balansräkningen endast om,

- a) det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som kan hänföras till tillgången kommer att tillfalla företaget och
- b) tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Om en immateriell tillgång anskaffas som en del i ett företagsförvärv, utgörs anskaffningsvärdet för tillgången av tillgångens verkliga värde vid tidpunkten för förvärvet⁴⁵.

Enligt denna rekommendation och RR 1:00, koncernredovisning gäller följande:

⁴⁵ RR 1:00, koncernredovisning

- a) en immateriell tillgång, som uppfyller kriterierna enligt ovan, tas upp som tillgång i förvärvsbalansräkningen, även om den inte tidigare har redovisats som tillgång hos det förvärvade företaget.
- b) Om anskaffningsvärdet (dvs. det verkliga värdet) inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, inkluderas tillgångens värde i goodwillbeloppet.

4.5 Kassagenererande enhet (CGU)

En kassagenererande enhet är den minsta grupp av tillgångar som ger upphov till löpande inbetalningsöverskott oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Den kassagenererande enheten kan vara allt från en maskin till en hel verksamhet.⁴⁶

Begreppet Cash Generating Unit uppstod i US-GAAP som ligger till grund för utvecklingen. Begreppet är en benämning för principen att en tillgång aldrig kan vara högre upptagen i redovisningen än vad den kan beräknas att omvandlas till i kapital.⁴⁷ Den svenska översättningen av begreppet kassagenererande enhet är dock nytt i Sverige sen 4 år tillbaka då det infördes in i RR 17.

4.6 RR17/IAS 36 Nedskrivningar

Denna rekommendation anger hur en nedskrivning av värdet på en tillgång skall beräknas och redovisas samt vilken information om nedskrivningar som skall lämnas. Syftet med rekommendationen är att beskriva de metoder som ett företag ska använda för att tillförsäkra att dess tillgångar inte är upptagna till ett högre värde än återvinningsvärdet.

Enligt IAS 36 skall återvinningsvärdet på en tillgång fastställas när det finns någon indikation som tyder på att värdet på tillgången kan ha minskat. Tillgången skall skrivas ner när det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet. Beloppet som tillgången skall skrivas ner med skall belasta periodens resultat.⁴⁸

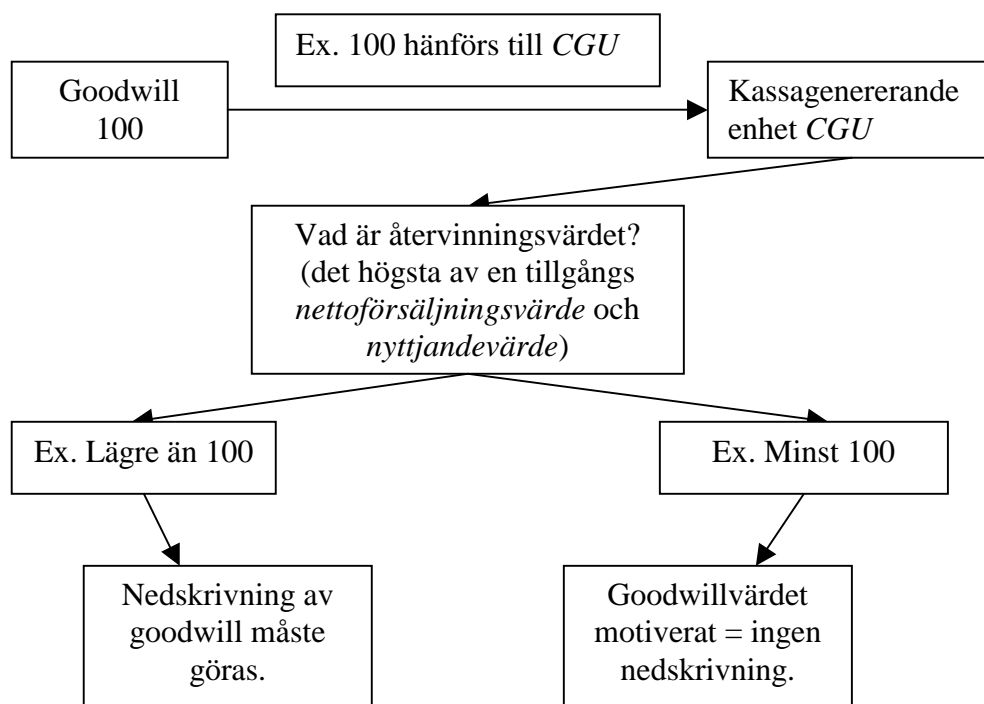
Eftersom goodwill inte genererar inbetalningar oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar kan därför inte återvinningsvärdet fastställas specifikt för goodwill. Om det finns indikationer på att en goodwillpost måste skrivas ner skall därför återvinningsvärdet fastställas för den minsta kassagenererande enhet som den

⁴⁶ FAR 2004 del 1 s. 1071

⁴⁷ Internationell redovisningsstandard i Sverige: IAS med SIC-tolkningar (2003).

⁴⁸ *Ibid.* s. 1070.

specifika goodwillposten tillhör. Detta värde jämförs därefter med enhetens redovisade värde för att bestämma om en nedskrivning av goodwill är aktuell. En eventuell nedskrivning av värdet på en kassagenererande enhet drabbar först goodwill som är hänförlig till den kassagenererande enheten och därefter övriga tillgångar i proportion till deras redovisade värden.⁴⁹ Nedan har vi gjort en förenklad modell för hur man ska gå till väga för att fastställa om nedskrivning skall göras.

Figur 3: Egen figur om tillvägagångssättet vid bestämmande om nedskrivning skall utföras.

4.6.1 Återvinningsvärde⁵⁰

Återvinningsvärdet är det högsta av "en tillgångs" (används i fortsättningen för såväl en enskild tillgång som för kassagenererande enhet) nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde. Återvinningsvärdet skall fastställas för en enskild tillgång om den i allt väsentligt är oberoende av kassaflödet från andra tillgångar. Om det inte är möjligt skall företaget fastställa återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken goodwillen tillhör.

⁴⁹ FAR 2004 del 1 s. 1082

⁵⁰ IAS 36 (2003) Internationell redovisningsstandard i Sverige: IAS med SIC-tolkningar.

Det är inte alltid företaget behöver beräkna både nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Om exempelvis något av dessa båda värden överstiger den kassagenererande enhetens redovisade värde behöver tillgången inte skrivas ned och då är det heller inte nödvändigt att beräkna det andra värdet.

4.6.2 Nettoförsäljningsvärde⁵¹

Nettoförsäljningsvärde är per definition det pris som finns i ett bindande avtal mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och har ett intresse av att transaktionen genomförs, justerat för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen av tillgången.

Om det inte finns ett bindande avtal om försäljning, men tillgången omsätts på en aktiv marknad, är tillgångens nettoförsäljningsvärde det samma som marknadspriset efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering. Marknadspriset utgörs i sin tur normalt av köpkursen. I fall då aktuella köpkurser saknas kan närmast föregående transaktion ge ett underlag, som kan användas för att fastställa nettoförsäljningsvärdet, förutsatt att det inte skett några väsentliga förändringar i marknadsförutsättningarna mellan transaktionsdagen och den tidpunkt då nettoförsäljningsvärdet fastställs.

I vissa fall, som exempelvis vid hela verksamheter, kan det saknas såväl ett bindande avtal om försäljning som en aktiv marknad. Nettoförsäljningsvärdet utgörs i dessa fall av det pris som beräknas kunna uppnås vid försäljning av tillgången mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Avdrag görs för kostnader vid försäljning/utrangering. Ett nettoförsäljningsvärde mäts inte med utgångspunkt för tvångsmässig försäljning.

4.6.3 Nyttjandevärde⁵²

Nyttjandevärdet för en tillgång beräknas genom en uppskattning av de framtida in- och utbetalningarna som tillgången ger upphov till i den löpande verksamheten och i samband med att den avyttras samt en diskontering av dessa framtida betalningar.

Utförliga och tillförlitliga budgetar och prognoser över kassaflöden som omfattar mer än fem år förekommer sällan. Därför ska företagsledningens bedömningar av framtida kassaflöden baseras på de senaste budgetarna eller prognoserna för

⁵¹ IAS 36 (2003) Internationell redovisningsstandard i Sverige: IAS med SIC-tolkningar.

⁵² *Ibid.*

perioder om högst fem år. Om företagsledningen är övertygad om att bedömningarna är tillförlitliga och att de kan visa att de tidigare har kunnat ställa tillförlitliga prognoser av kassaflöden över en längre period kan företaget få använda budgetar och prognoser för en längre period än fem år.

Uppskattningar av framtida kassaflöden skall göras med utgångspunkt från tillgången i befintligt skick. Uppskattningarna skall inte omfatta in- och utbetalningar från finansieringsverksamheten och ej heller in- och utbetalningar av skatter.

Uppskattningarna skall återspegla antaganden som är förenliga med dem som används för att fastställa diskonteringsfaktorn. Om detta inte sker blir följden en dubbelräkning eller att vissa effekter inte beaktas.

4.6.3.1 Diskonteringsfaktorn

Diskonteringsfaktorn skall anges före skatt och återspegla aktuella marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och tillgångens specifika risker. Diskonteringsfaktorn skall inte återspegla sådana risker som beaktas när de framtida kassaflödena uppskattas.

Om diskonteringsfaktorn återspeglar aktuella marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och tillgångens specifika risker, sammanfaller diskonteringsfaktorn med den avkastning som en investerare skulle kräva av en investering som förväntas ge upphov till betalningar vars storlek samt tids- och riskprofil överensstämmer med vad företaget väntar sig få ut av tillgången.

Diskonteringsfaktorn skall beräknas utifrån de avkastningskrav som kan härledas ur aktuella marknadsmässiga transaktioner för liknande tillgångar eller från den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden i noterade företag som har tillgångar med liknande risker och förmåner som den som är föremål för bedömning.

När det inte är möjligt att härleda en diskonteringsfaktor från marknadsdata måste uppskattningen göras på annat sätt. Syftet är att fastställa marknadens bedömning av pengars tidsvärde fram till slutet av tillgångens nyttjandeperiod samt att bedöma risken för att faktiska kassaflöden skall avvika från uppskattningarna.

Enligt RR 17 får en nedskrivning av goodwillvärdet endast återföras om nedskrivningen föranleddes av en särskild extern omständighet av ovanligt slag, som inte antas upprepas samt att senare händelser inträffat som upphäver

verkningarna av den omständighet som ledde fram till beslutet om nedskrivning.⁵³ När företagen börjar redovisa enligt IFRS 3 kommer återföring av en nedskrivning ej längre vara tillåtet under några som helst omständigheter.

4.6.4 Nedskrivningstest enligt IAS 36⁵⁴

Eftersom goodwill inte genererar inbetalningar oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar är det inte möjligt att fastställa ett återvinningsvärde enbart på goodwill. Därför måste återvinningsvärdet fastställas för den kassagenererande enhet som goodwillposten är hänförlig till. För att bedöma om ett nedskrivningsbehov föreligger skall företaget först utföra ett så kallat bottom-up-test.

Bottom-up testet utförs enligt följande:

- i. Först skall företaget bedöma om det redovisade goodwillvärdet, på ett rimligt och konsekvent sätt, kan hänföras till den kassagenererande enhet som är föremål för bedömningen (om detta är möjligt behöver företaget endast utföra bottom-up testet och redovisa det enligt (ii)).
- ii. Därefter skall företaget om det visar sig att återvinningsvärdet på den kassagenererande enheten är lägre än det redovisade värdet (vilket innehåller eventuell goodwill) skriva ned värdet på den kassagenererande enheten. Det belopp som den kassagenererande enheten skall skrivas ned med skall först fördelas på det aktuella goodwillbeloppet som finns redovisat på enheten. Anledningen till detta hänger samman med svårigheten att beräkna återvinningsvärdet för goodwill. Därefter om den redovisade goodwillposten inte täcker nedskrivningsbeloppet skall den återstående summan fördelas på övriga tillgångar i proportion till deras redovisade värden. Vid fördelning av nedskrivningsbeloppet får det nedskrivna värdet inte understiga den enskilda tillgångens återvinningsvärde eller vara negativt. Det nedskrivningsbelopp som återstår skall istället fördelas på övriga tillgångar i enheten. En nedskrivning skall omedelbart kostnadsföras i resultaträkningen (såvida annan standard inte säger annorlunda).

⁵³ FAR 2004 del 1 s. 1071

⁵⁴ Internationell redovisningsstandard i Sverige: IAS med SIC-tolkningar (2003).

Om företaget när det tillämpar bottom-up testet inte kan fördela goodwillvärdet på ett rimligt och konsekvent sätt till den kassagenererande enheten som är föremål för bedömning skall de också utföra ett ”top-down”-test.

Top-down testet utförs enligt följande:

- i. Först skall företaget avgöra vilken som är den minsta kassagenererande enhet som innefattar den enhet som är föremål för bedömning, och om goodwillvärdet på ett rimligt och konsekvent sätt kan hänföras på denna större enhet.
- ii. Därefter fastställs återvinningsvärdet på denna större enhet. Om återvinningsvärdet är lägre än det redovisade värdet inklusive goodwill skall nedskrivning redovisas på samma sätt som i bottom-up.

4.6.4.1 Exempel på goodwillfördelning

Vid slutet av år 2005 förvärvar Företaget M 100 % av aktierna i företaget Z för 1000, Z:s eget kapital uppgår vid förvärvet till 700 kr.

Enligt de gamla rekommendationerna hade goodwillposten vid den här situationen uppgått till 300, det vill säga skillnaden mellan priset och det egna kapitalet. Goodwillposten hade därefter skrivits av enligt plan på exempelvis 10 år.

Enligt den nya rekommendationen IFRS 3 (givet samma förutsättningar som ovan) skall de 300, som utgjorde goodwillposten tidigare, nu först hänföras till patent, licensrätter mm.

Ex. 300 = överpris
 100 = varumärke
 40 = patent
 50 = licenser
 110 = goodwill

I exemplet ovan har koncernen i fråga värderat varumärke, patent och andra poster till de värden som redovisas ovan. Patent, licenser och andra immateriella tillgångar utöver goodwill skrivs fortsättningsvis av över exempelvis 10 år. Skillnaden är den att goodwillposten som nu endast är 110 inte får vara föremål för avskrivning, istället skall dessa 110 nu fördelas på en eller flera kassagenererande enheter och därefter prövas dessa enheter om dess redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Om det redovisade värdet är högre skall en nedskrivning göras

med det belopp som utgör skillnaden. Denna nedskrivning skall först drabba goodwillposten och därefter övriga tillgångar i proportion till deras redovisade värden.

5. Empiri

Vi har i detta kapitel sammanställt de intervjuer som vi har genomfört med revisorer och företag. Texten är uppdelad på så sätt att frågorna avhandlas var för sig i den ordning som ges av frågeformuläret.

5.1 Intervjuer med revisorer och redovisningskunniga

Våra intervjupersoner är:

Åke Christiansson, auktoriserad revisor Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Malmö.

Olle Nilsson, auktoriserad revisor Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Malmö.

Sven-Arne Nilsson, ekonomi doktor och arbetar med redovisningsfrågor på Deloitte & Touche samt undervisar på deltid i redovisning på Ekonomihögskolan i Lund.

Willard Möller, auktoriserad revisor SET – Revision i Helsingborg.

Kommer förändringen av goodwillredovisning att innebära mera arbete?

Nilsson O och Christiansson anser att det blir mer arbete i och med att goodwill skall delas upp och identifieras. Tidigare kunde man vara mer slarvig vid uppdelning. De nya reglerna kommer att innebära ett mer systematiskt arbete. Även det årliga nedskrivningstestet kommer naturligtvis att innebära mer arbete. Under övergångsperioden kommer det vara ganska mycket arbete för företagen men när de fått in vanan och skapat en enkel modell är det bara att föra in siffror. Det blir inte något merarbete för revisorn eftersom arbetet görs av företaget.

Nilsson S-A: Det ligger i sakens natur att det blir mer arbete vid förändring.

Möller: Troligen blir det mer arbete och en väsentligt högre risknivå för revisorn.

Hur ställer ni er till nedskrivningstest istället för systematiska avskrivningar?

Christiansson: Om det är en mindre goodwillpost och resultatet inte försämras bör goodwillvärdet bestå. Företagen satsar ju mycket pengar för att vidmakthålla goodwillvärdet genom produktutveckling, reklamkampanjer och

underhålla logistik etc. Genom att göra systematiska avskrivningar på goodwillen så belastar man resultatet dubbelt upp.

Nilsson O: har en annan åsikt, han menar att goodwill inte har ett varaktigt värde. Det ska inte vara någon skillnad om jag köper en produktionsmaskin eller personal (kompetens). Det är ändå en viss varaktighet och därför ska man ha avskrivning.

Nilsson S-A: anser att det är bättre med en prövning av värdenedgång och eventuell nedskrivning.

Möller: Jag är negativt inställd till nedskrivningstest och detta för att de har ett subjektivt inslag.

Tycker ni att det bland företag idag finns en klar definition på vad kassagenererande enhet är och fungerar den i så fall i praktiken?

Nilsson O: I de fall jag har upplevt är det väldigt enkelt att identifiera en kassagenererande enhet precis när man köpt ett dotterbolag men efter ett par år börjar man få in synergieffekter av dotterbolaget när man integrerar verksamheten med övriga delar i koncernen. Man flyttar delar från det ena till det andra stället då har man inte en kassagenererande enhet längre. Därför kan det vara svårt att identifiera en kassagenererande enhet. Jag tycker det är svårt att identifiera kassagenererande enhet för köper jag goodwill någon gång så flyttas den normalt runt på många delar i koncernen. Så sen kan det vara svårt att veta vad är egentligen mitt dotterbolag och vad det består av. I de koncerner jag jobbar med håller man på att arbeta med att identifiera kassagenererande enhet men det är svårt arbete.

Christiansson: Övertygad om att flertalet av företagen inte har någon modell som är fullt utvecklad som förväntas av IFRS för att identifiera kassagenererande enheter. Skälet till att man inte har en fullt utvecklad modell är för att man inte behövt ha det innan.

Nilsson S-A: De berörda företagen, alltså de noterade, kom en bra bit på väg genom rekommendationen om rörelsegrensredovisning, men det är dock en hel del bedömning.

Möller: Klar definition är väl en överdrift, dock borde det kunna fungera praktiskt.

Anser ni att begreppet kassagenererande enhet har eller kommer att konkretisera goodwill och så fall på vilket sätt gör begreppet det? Om inte – varför?

Christiansson: Kassagenererande enhet är kassaflöde och företag värderas normalt sätt efter sitt kassaflöde som diskonteras med lämplig kalkylränta

beroende på om du köper eller säljer. Alla tillgångar av anläggningskaraktär ska motivera sitt värde. I grund och botten ligger där en kassaflödesvärdering. Sen är den inte lika uttalad som den blir vid värdering av goodwill. En fastighet kan man ta på och den har även ett skrotvärde medan immateriella rättigheter är helt beroende av lönsamhet i den underliggande verksamheten.

Nilsson O: Goodwillvärdet kan sägas bli tydligare på grund av att vissa tidigare dolda tillgångar nu ska redovisas var för sig.

Nilsson S-A: Vet inte huruvida begreppet kassagenererande enhet kommer att göra någon skillnad.

Möller: Begreppet är inte uttömmande men OK.

Vad tror ni att den nya goodwillredovisningen kommer få för effekt på priser vid framtida företagsförvärv?

Nilsson O: Man tittar normalt på kassaflöde när man värderar företag, vad man kan räkna hem affären på och kassaflödet kommer inte att påverkas utan det är redovisningen som förändras. Möjligen kan man redovisa bättre resultat när man slipper skriva av på goodwill men om det kommer att påverka vet jag inte.

Christiansson: Historiskt har det varit så att amerikanerna har kört den här modellen ett par år där man inte behöver skriva av på goodwill. Det tycker jag har snedvridit konkurrensen. De har haft en konkurrensfördel gentemot europeiska företag vid förvärv. Om man slipper kalkylera med goodwillavskrivning som kostnad i sin förvärvs-kalkyl då kan man betala mer än de stackars européerna. Men jag tror dock inte att priserna kommer att påverkas så mycket då prissättningen i grund och botten bygger på diskonterat kassaflöde. Tills syende och sist tror jag att det blir en relativt liten del som blir goodwill i framtiden i övervärdet för det andra ska skrivas av enligt plan och det lilla som blir kvar tror jag inte har någon större betydelse för priset.

Nilsson S-A: I alla fall enligt huvudföreställningen om hur priser på företag bestäms väldigt liten.

Möller: Många företagsledare tror att priserna vid företagsförvärv kommer att stiga. Teoretiskt borde inte priset påverkas men det finns ändå risk att priserna pressas upp.

Tror ni att de nya reglerna ökar eller minskar möjligheterna att "manipulera" nedskrivningstesterna? Hur och varför?

Nilsson O: Nedskrivningstest har vi ju haft tidigare så jag tror inte det blir någon skillnad då vi nu ska tillämpa samma teknik som tidigare. Goodwillen kommer att ligga kvar oförändrad i flera år men någon gång kommer man att åka på att

skriva ner goodwill, det inte en fråga om utan när. Sättet man kan manipulera nedskrivningen på är att man undervärderar de övriga tillgångarna som skrivs av systematiskt så att goodwillposten blir större och inte belastar resultatet.

Christiansson: Det nya blir att man ska dokumentera på ett utförligare och noggrannare sätt av vad beståndsdelarna består av och hur värdet är framräknat. Svårt att veta nu dock lär vi få svar på det i framtiden. Ett sätt att manipulera testet är att använda olika principer från år till år. Därför är det viktigt att man gör det här testet med en enhetlig princip från år till år, att man gör testet efter samma förutsättningar och den huvudkalkyl som man hade när man gjorde förvärvet. Man kan manipulera kalkylräntan vid beräkning av det diskonterade kassaflödet.

Nilsson S-A: Samma test som tidigare men det blir viktigare utan avskrivningar.

Möller: Goodwillredovisningen blir klart mer subjektiv med taktiska inslag.

Vad tror ni att de nya redovisningsreglerna kommer att få för effekt på "rättvisande bild" av goodwill?

Christiansson: Det ger en mer rättvisande bild på så sätt att det blir en större jämförbarhet mellan bolag internationellt sätt när de redovisar enligt samma principer. Det borde bli en mer rättvisande bild av resultat om man följer reglerna. IFRS är ju uppbyggt på så sätt att man till punkt och pricka måste följa regelverket. Det finns inte som idag utrymme att man "bör" göra saker utan man "skall" göra.

Nilsson O: Det blir en mer rättvisande bild om man kan fastsätta värdet på vart och ett än att man som idag kallar allt för goodwill.

Möller: Om man med rättvisande bild vill ha ett värde som är något närmare ett marknadsvärde så kan ju detta stämma. Tidigare har ju dock det viktigaste varit resultatet och ej en förmögenhetsbalans.

Hur tror ni att ett nedskrivningstest kommer att gå till i praktiken?

Nilsson O: Många koncerner kommer att upprätta en mall med någon form diskonterat kassaflöde sen lägger de in sin prognos eller sin budget i den här mallen. Jag tror att det kommer bli lite knök och bök i början men efter tag kommer det att bli en rutinfråga.

Christiansson: är av liknande uppfattning.

Nilsson S-A: I och med att man ska tillämpa de gamla reglerna i RR 17 så kommer de troligtvis att gå till på de sett som står där och dessa prövningar har gjorts i ganska många företag redan.

Möller: I majoriteten av fall är det nog inget problem på kort sikt eftersom goodwillvärdena oftast är kraftigt nedskrivna. I övriga fall kan det bli mycket komplicerat att föra en diskussion med en företagsledning som vill skraddarsy resultatet.

5.2 Intervju med företag

Våra intervjupersoner är:

Karin Gunnarsson, Trelleborg AB.

Peter Svensson, Midway AB.

Kommer förändringen av goodwillredovisningen att leda till mer arbete?

Både Gunnarsson och Svensson menar att förändringen kommer att leda till mer arbete. Svensson menar att det beror på att de nya reglerna förutsätter enskild värdering.

Hur ställer ni er till nedskrivningstest istället för systematisk avskrivning?

Gunnarsson fastslår endast att de anpassar sig till de regler som redan gäller i USA. Svensson, å andra sidan, menar att det rent principiellt är rätt att värdera goodwill istället för att använda sig av planerlig avskrivning.

Har ni redan gått över till att redovisa goodwill enligt IAS/IFRS 3? Om inte, anser ni er förberedda för övergången?

Både Svensson och Gunnarsson säger att företagen inte har gått över till den nya redovisningen men de anser sig vara väl förberedda.

Har ni inom ert företag en klar definition på vad kassagenererande enhet (CGU) är?

Gunnarsson hävdar att Trelleborg följer definitionen i RR17 och att de håller på att kartlägga vilka de kassagenererande enheterna inom koncernen är. Midway har, enligt Svensson, inte definierat sina kassagenererande enheter men de ser inte några problem med att göra det.

Har begreppet kassagenererande enhet gjort det enklare att förstå vad goodwillvärdet består av? Eller är det ett dåligt begrepp?

Enligt Gunnarsson har begreppet inte på något sätt gjort goodwillvärdet mer tydligt, medan Svensson anser att pedagogiskt sätt är införandet av begreppet ett steg framåt. Men han säger också att begreppet inte har förändrat grundsynen på vad goodwillvärdet består av.

Har ni inom företaget någon modell för hur kassagenererande enhet skall fastställas?

Varken Gunnarsson eller Svensson nämner någon modell för fastställande av kassagenererande enhet. Dock ser inte någon av dem något problem med fastställandet.

Tror ni att de nya reglerna kommer att göra goodwillredovisningen mer subjektiv? Ökar/minskar detta möjligheterna att "manipulera" nedskrivningstesterna?

Gunnarsson tror att redovisningen kommer att bli mer subjektiv i och med att det finns större utrymme för företagen att själva "styra" resultatet. Svensson håller med om att det kommer att bli mer subjektivt. Han säger vidare att planerlig avskrivning i grunden är en form av försiktighetsprincipen, det vill säga avskrivning sker även om någon egentlig värdeminskning inte sker. Han menar att möjligheten till manipulering alltid ökar vid subjektiva värderingar.

Tror ni att de nya reglerna leder till en mer "rättvisande bild" av goodwill?

Gunnarsson tror inte att det blir en mer rättvisande bild av goodwill. Svensson menar att det i teorin definitivt kommer att bli en mer rättvisande bild men att det i praktiken inte är lika självklart, med tanke på de subjektiva bedömningarna som nu skall göras (se ovan).

Anser ni att det är lätt att följa de regler som finns i RR 17 om hur ett nedskrivningstest skall gå till? Är det lätt att tillämpa dessa i praktiken?

Enligt Gunnarsson är nedskrivningstesten relativt enkla. Hon menar att svårigheten ligger i att identifiera de kassagenererande enheterna i en stor internationell koncern med matrisorganisation och med många interna flöden. Svensson ser heller inte några svårigheter med att genomföra testerna.

6. Analys

I detta kapitel presenteras den analys vi har gjort. Analysen kopplar samman empirin och teorin.

6.1 Inledning

Under våra intervjuer har vi kommit fram till att oklarheten kring goodwillredovisningen består och åsikter går isär vad gäller avskrivning kontra nedskrivning. Något som alla tillfrågade är ense om är i alla fall att de nya reglerna medför en bättre jämförbarhet mellan företag verksamma i olika länder. Harmoniseringen har alltså varit efterlängtd.

6.2 Förändring av goodwillredovisning

Den förestående förändringen av koncernredovisningen är slutet på en lång process av harmonisering mellan främst USA och Europa. En återkommande kommentar i våra intervjuer var att dessa förändringar i mångt och mycket har sitt ursprung i amerikansk politik och dess påtryckningar på redovisningsorganen där. Man kan nu alltså säga att det amerikanska regelverket till större delen har implementerats i IASB:s standards som börjar gälla för alla noterade bolag inom EU från och med 1 januari, 2005. Under denna process har, otroligt nog, även amerikanerna tagit till sig av vissa regler som IASB tillämpat. Vad vi tänker på då är det nedskrivningstest som i amerikansk redovisning var alldeles för komplicerat och kostsamt att utföras. Det här har medfört att de båda största normgivande organen i världen vad gäller redovisning nu tillämpar det nedskrivningstest som IASB tillämpat sedan 1998.

Alla respondenter är eniga om att förändringen av goodwillredovisningen kommer att leda till merarbete för koncernbolagen. Dels för att det som Nilsson S-A säger ligger i sakens natur, men också i och med att företagen först och främst skall identifiera kassagenererande enheter att allokera ut goodwillen på. Även det faktum att företagen i sin redovisning skall skilja på patent och varumärken et cetera och värdera dessa separat från varandra istället för att, som var brukligt förut, benämna och redovisa allt som goodwill.

6.3 Nedskrivning/Avskrivning

Huruvida nedskrivning är bättre än avskrivning råder det delade meningar om. Vi stödjer revisorn Åke Christianssons åsikt om att goodwill inte har någon bestämd livslängd och att den därför inte heller skall belasta resultatet årligen, vilket är den dominerande inställningen bland våra respondenter. Revisor Olle Nilsson är dock av annan åsikt. Han menar att goodwill är en tillgång likväl som en maskin är en tillgång och bör därför behandlas likadant, det vill säga skrivas av årligen. Peter Svensson på Midway menar att det rent principiellt är rätt att värdera goodwill istället för att använda sig av planerlig avskrivning. Lagstiftarna har uppenbarligen också haft divergerande synpunkter på området. Inte minst märktes det när FASB mer eller mindre tvingades av de amerikanska politikerna att avskaffa avskrivningarna.

Nedskrivningar kommer sannolikt att vara till fördel för företag med en jämn vinstökning då dessa företag inte behöver göra någon nedskrivning av goodwillposten förrän vinsten minskar eller övergår till förlust. Vid en jämn vinstökning kan ett företag motivera värdet på sin goodwillpost. Som Svensson/Isacson skriver i sin artikel kommer dessa företag, i och med förändringen, kunna visa bättre resultat än tidigare. Företag som visar upp ett försämrat resultat kan däremot bli tvungna att skriva ned hela sin goodwillpost ett och samma år. Detta anser vi är rimligt eftersom vi, så som många andra, stödjer tesen om att goodwill inte har någon bestämd livslängd som tidigare förespråkades i de svenska goodwillreglerna. De eventuella konsekvenserna av förändringen är inte negligerbara då börsens 50 största företag har ett goodwillvärde som motsvarar en fjärdedel av deras egna kapital. Dock tror vi att effekten på aktiemarknaden kommer att bli marginell eftersom analytiker sedan tidigare vanligtvis har exkluderat goodwill vid aktievärderingen.

Enligt Åke Christiansson kunde goodwillavskrivningarna verka negativt för europeiska företag vid tänkta förvärv. Anledningen var att de europeiska företagen i sin förvärvskalkyl var tvungna att räkna med kostnaden för goodwillavskrivningen till skillnad från de amerikanska då de i sin kalkyl kunde bortse från denna kostnad. I och med harmoniseringen av goodwillreglerna kommer denna snedvridning att upphöra, vilket vi anser talar för nedskrivning istället för avskrivning.

6.3.1 Nedskrivningstest

Nedskrivningstestet är något som inte är nytt för företagen. Reglerna om nedskrivning i RR17 som gällt tidigare gäller fortfarande och skall även tillämpas på goodwill enligt IFRS 3. Men som Sven-Arne Nilsson säger i intervjun kommer testet bli mycket viktigare efter årsskiftet då avskrivningar inte längre får göras. Även vid de andra intervjuerna framkom vikten av nedskrivningstestet i framtiden. Testet ställer krav på att företagen analyserar goodwillposten regelbundet. Till skillnad från tidigare regler och normer, som i många fall var vägledande, måste IFRS följas till punkt och pricka. Företagens syn på det obligatoriska nedskrivningstestet är att det visserligen innebär mer arbete men att det i RR 17 står tydligt hur man ska gå tillväga för att genomföra det. Willard Möller är skeptisk till nedskrivningstest eftersom han menar att de har ett subjektivt inslag.

6.4 Identifiering av kassagenererade enheter

För att bestämma om goodwillposten behöver skrivas ned måste företaget bestämma återvinningsvärdet på den kassagenererande enhet som den aktuella goodwillen tillhör. Att identifiera en kassagenererande enhet direkt efter ett förvärv är relativt enkelt då hela det förvärvade dotterbolaget oftast utgör en kassagenererande enhet. Vi tror att problem kan uppstå efter ett par år om verksamheter integreras med varandra och tillgångar flyttas mellan enheterna. Då kommer det att bli betydligt svårare att identifiera de olika kassagenererande enheterna. Vidare tror vi att det i övergångsfasen kommer att bli svårt för företagen att allokera ut goodwill på kassagenererande enheter eftersom företagen idag inte har någon erfarenhet av detta. Företagen har från och med 31 mars 2004 genom den reviderade RR 17, som är baserad på IAS 36, fått direktiv på hur en allokering skall ske. Men eftersom goodwill är oidentifierbar kan det bli svårt att avgöra till vilken kassagenererande enhet den tillhör och hur den ska delas upp. Den övergripande synen som vi fick om revisorers och företags inställning till allokeringsreglerna är att det kommer att innebära mer arbete.

Det nya synsättet på goodwill menar vi går stick i stäv med vissa av Schroeders karaktäristika för vad som skiljer goodwill från andra tillgångar. Ett av de sex karaktäristika som Schroeder tar upp innebär att man associerar goodwill med företaget som helhet, vilket inte blir fallet med de nya reglerna. Nu kommer goodwill istället att associeras med de kassagenererande enheter som finns inom företaget. Han menar vidare att andra faktorer som påverkar goodwill inte kan värderas. Även här anser vi att det skiljer sig mot synsättet idag. Tidigare har goodwillvärdet, helt oriktigt, innehållit värden från andra immateriella tillgångar

som koncerner inte brytt sig om att värdera ordentligt, till exempel patent, koncessioner, varumärken. Förändringen kommer att leda till att koncerner inte kommer att kunna klumpa ihop övervärdet till en stor goodwillpost utan måste anstränga sig för att identifiera hur mycket av övervärdet tillhör andra immateriella tillgångar innan man tar upp resten som goodwill. När det gäller de övriga karaktäristika som Schroeder tar upp så överensstämmer de väl även med det nya synsättet på goodwill.

Det är just vid identifieringen av kassagenererande enheter vi har de största betänkligheterna mot de nya reglerna. Tillförlitligheten är inte säker eftersom kassaflödesanalyser handlar om att göra bedömningar om framtiden som ingen vet något om. Här är det viktigt med det revisorerna tar upp om vikten av att företag använder sig av en lämplig modell som man fogar samman med budgeten och de prognoser man har arbetat fram. Vad vi har fått fram vid intervjuerna med företagen är att de i dagsläget inte har någon utarbetad modell. Det tror vi inledningsvis kan leda till stora problem vid identifieringen av de kassagenererande enheterna.

När företagen har gjort sin goodwillredovisning är det revisorns roll att kontrollera den. Revisorerna anser däremot inte att de behöver en speciell modell för att kontrollera goodwillredovisningen utan kommer att använda sig av de kontrollverktyg som bygger på traditionell företagsvärdering och dess parametrar som de sedan applicerar på var och en av de immateriella tillgångarna. Det här stöder påståendet att kassagenererande enhet endast är ett annat ord för kassaflöde, och kommer således att behandlas så av revisorer.

6.5 Rättvisande bild

Vad som är en rättvisande bild av goodwill är inte enkelt att utröna. Vi har dock under arbetet med uppsatsen och framförallt efter intervjuerna bildat oss en uppfattning om vad begreppet har för betydelse i sammanhanget. Vår uppfattning är att för att goodwill ska ge en rättvisande bild av företaget så måste den värderas årligen och inte skrivas av systematiskt. Det vi menar med att goodwill är rätt värderad är att det redovisade värdet speglar framtida ekonomiska fördelar.

En årsredovisning ger enligt teorin en rättvisande bild om användaren, det vill säga den som läser årsredovisningen, inte vilseleds. Den allmänna uppfattningen bland de revisorer och företag vi intervjuat tycks vara att den nya goodwillredovisningen bättre speglar en bedömning av framtida kassaflöden. Motiveringen till det är att ett företag som visar goda resultat och därmed bevisligen upprätthåller sitt goodwillvärde inte skall tvingas bokföra kostnader som då inte är motiverade, det vill säga avskrivning på goodwill. Åke Christiansson framhöll att ett företag som

investerar i att bibehålla sin goodwill genom exempelvis marknadsföring inte ska behöva belasta resultatet igen genom att skriva av på goodwillposten. Med det menas att man först kostnadsför insatsen för att bibehålla goodwillvärdet och därefter belastar resultatet igen genom att skriva av värdet på goodwill. Vi ställer oss bakom Åkes resonemang och menar att en dubbel belastning av resultatet endast hämmar den rättvisande bilden. Revisorn Willard Möller ser på det hela från en annan vinkel och menar att de nya reglerna blir mer rättvisande genom att man får ett mer marknadsmässigt värde på goodwill.

Ett krav för att den nya goodwillredovisningen ska ge en mer rättvisande bild än den gamla är att företagen följer reglerna till punkt och pricka, och att de lyckas värdera de övriga immateriella tillgångarna som tidigare ingick i goodwill till ett korrekt värde. Risken finns att företag undervärderar tillgångar som varumärken patent et cetera för att på så sätt få en större goodwillpost som inte behöver skrivas av. Vi tror dock att risken att företagen medvetet övervärderar goodwillposten kommer att eliminera sig självt då ett högre goodwillvärde ställer högre krav att företaget kan visa ett resultat som motiverar det höga värdet. En koncern som inte kan motivera goodwillvärdet måste skriva ner värdet. Kan koncernen motivera värdet så är det inget fel med ett högt värde på goodwill. För att få ett korrekt värde på goodwillposten är det av yttersta vikt att företagen vid nedskrivningstestet tillämpar samma värderingsprinciper från år till år, menar Olle Nilsson.

I och med att redovisningen av goodwill framför allt harmoniseras med den amerikanska redovisningen blir det lättare för en användare av årsredovisningar att jämföra företag som verkar i olika länder med varandra. När företagen visar samma bild av verkligheten runt om i världen blir denna bild av naturliga skäl mer rättvisande än när de visar en bild som bygger på olika värderingar.

7. Resultatdiskussion

Förändringen av goodwillredovisningen kommer att göra nedskrivningstestet mycket mer betydelsefullt än det har varit tidigare. Kravet på att den information som används är tillförlitlig kommer att öka i och med att avskrivningar förbjuds. Tidigare innehöll goodwill en rad olika tillgångar, nu delas goodwill upp (skalar av) av patent, varumärke osv. Goodwillposten blir nu en renare, och i det flesta fall mindre post än den var tidigare. På så sätt kan man säga att den nya redovisningen gör goodwillbegreppet mer konkret. Den nya goodwillposten kommer efter regeländringen tydligare beskriva vad ett köpande företag betalar för när det är villigt att betala mer än substansvärdet. Vi anser att goodwillen bättre kommer att spegla ett företags förmåga att generera framtida merintäkter. Posten kommer inte längre att vara en omotiverad slaskpost där det sammanlagda övervärdet vid ett förvärv buntas ihop.

Under förutsättning att företagen gör värderingen av varumärken etc. på ett korrekt sätt ger den nya redovisningen en mer rättvisande bild. Ett företag som visar en positiv utveckling och bevisligen inte försämrar sitt goodwillvärde ska heller inte behöva belasta resultatet med en kostnad som inte finns. En sådan kostnad hämmar enbart den rättvisande bilden. Ett bevis för det här är företagsanalytiker som redan i dagsläget värderar ett företags aktier exklusive goodwill.

Vad gäller fördelningen av goodwill och identifieringen av kassagenererande enhet är företagen överlag väl införstådda med hur det teoretiskt skall utföras. Problemet för företagen är att överföra teorin till praktik. I en integrerad koncern är det problematiskt att urskilja de olika kassagenererande enheterna då det är svårt att veta hur mycket en enhet påverkar en annan, det vill säga om det är en egen enhet eller om de tillhör samma enhet. Vi tror att det är i det här momentet det flesta problemen kommer att uppstå. På grund av att de flesta svenska företagen inte tidigare har redovisat enligt IFRS och därmed inte har utarbetat någon modell för hur allokeringen skall gå till kommer det att bli vissa inkörningsproblem med den nya goodwillredovisningen. I dagsläget finns det inte någon tydlig metod i reglerna för hur företagen skall hänföra goodwill till en kassagenererande enhet, i detta moment kommer det därför att finnas utrymme för godtyckliga bedömningar. Dessa defekter kommer inom ett par år vara reparerade enligt de visen övning ger färdighet och därmed kommer även arbetsbördan för företagen att avta. Nedskrivningstestet som därefter skall göras på de kassagenererande enheterna bör inte leda till några större problem då detta test är relativt enkelt att utföra.

När det gäller begreppet kassagenererande enhet, som i Sverige kom som ett nytt begrepp i samband med RR: s rekommendation om nedskrivning, har vi kommit

fram till att det bara är ett finare ord för kassaflöde. Anledningen till detta är att beräkningen av en kassagenererande enhets återvinningsvärde görs enligt traditionell kassaflödesvärdering. Vi skulle vilja uttrycka det på det sättet att goodwillvärdet i framtiden kommer att vara mer aktuellt jämfört med det tidigare värdet som var historiskt. Goodwillvärdets utveckling var tidigare förutbestämd av avskrivningsplanen.

Som den uppmärksamme läsaren av denna uppsats har märkt så finns det två läger bland de berörda parterna. De som välkomnar förändringen och ser dess positiva sidor och de som är mer kritiska till förändringen. Vi menar att den nya goodwillredovisningen ger en bättre bild och borde därför välkomnas av alla berörda parter. Detta är dock inte fallet. De som arbetar med redovisning och revision har även ett annat kriterium för redovisningen, nämligen enkelhet. Vi menar att den största anledningen till den negativa inställningen är att förändringen gör redovisningen tekniskt mer krävande. Därmed anser kritikerna att förlusten av enkelhet överväger vinsten av den mer rättvisande bilden.

Förespråkare och kritiker till trots måste svenska koncerner redovisa enligt IFRS 3 från och med 2005. Efter en övergångsfas när revisorer och företag har fått rutin på arbetet med IFRS 3 tror vi att de nya reglerna kommer att ses som en positiv förändring. En noggrann uppföljning av förändringens effekter bör dock ske och vi förutspår en fortsatt utveckling av goodwillreglerna.

Källförteckning

Litteratur

Alvesson, Mats & Deetz, Stanley (2000) *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund.

Andersen, Ib (1998) *Den uppenbara verkligheten: val av samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund.

Artsberg, Kristina (2003) *Redovisningsteori – policy och – praxis*, Liber Ekonomi. Trelleborg.

Bengtsson, Charlotte (1998), *Möten på fältet: kvalitativ metod i teori och praktik*, Sociologiska institutet, Lund.

Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn (1997) *Att utreda, forska och rapportera*, Liber ekonomi, Stockholm.

FAR:s samlingsvolym 2004 del 1, FAR Förlag AB

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997) *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur, Lund.

Internationell redovisningsstandard i Sverige: IAS med SIC-tolkningar (2003), FAR Förlag AB, Stockholm.

Isacsson & Svensson (2004) ”Vinnare och förlorare på de nya reglerna”. *Dagens Industri*, 20040705.

Isacsson & Svensson (2004) ”Goodwillpostens värde ska testas”. *Dagens Industri*, 20040707.

Johansson, Sven-Erik (2002) ”Kassaflöden och nedskrivningar”. *Balans*, nr. 1.2002.

Ljungberg, Roland & Phillips, Dan (2004) *Koncernredovisning i praktiken*, Bonnier utbildning, Stockholm.

Nilsson, Sven-Arne (1998) *Redovisning av Goodwill: utveckling av metoder i Storbritannien, Tyskland och USA*, Lund Univ. Press, Lund.

Nilsson, Sven-Arne (2004) ”Goodwill får inte skrivas av”. *FAR INFO* nr 4, 2004.

Nilsson, Sven-Arne (2003) *IASB:s förslag till ändringar i koncernredovisningen: förbättrar de den externa redovisningen?*

Parker, R.H & Tay, J.S.W (1990) “Measuring International Harmonization and Standardization”. *Abacus*, Vol: 26:1, s.73.

Patel, Runa & Davidsson, Bo (1994), *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur, Lund.

Patel, Runa & Tebelius, Ulla (1987) *Grundbok i forskningsmetodik: kvalitativt och kvantitativt*, Studentlitteratur, Lund.

Powell, Stephen (2003) ”Accounting for intangible assets: current requirements, key players and future directions”. *European Accounting Review*, 12:4, 797-811.

Rankin Johansson, Christine (2001) ”Redovisning av goodwill, en utmaning?”. *Balans* nr 10, s.14.

Smith, Dag (2000) *Redovisningens språk*, Studentlitteratur, Lund.

Shroeder, Richard G., Clark, Myrtle W., Cathey, Jack M. (2001), *Financial Accounting Theory and Analyses*, Wiley, New York.

Elektroniska källor

www.redovisningsradet.se 2004-04-15

www.iasb.org 2004-04-10

www.fasb.org 2004-04-10

E-mail från Svensson, Peter på Midway 2004-09-28

peter@midwayholding.se

E-mail från Möller, Willard på SET-revision 2004-06-15

WM@set-revision.se

E-mail från Gunnarsson, Karin på Trelleborg AB 2004-05-27

karin.gunnarsson@trelleborg.com

E-mail från Nilsson, Sven-Arne på Deloitte&Touche 2004-05-12

Sven-Arne.Nilsson@fek.lu.se

Muntliga Källor

Åke Christiansson, auktoriserad revisor Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

Olle Nilsson, auktoriserad revisor Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

Bilagor

Bilaga 1 - Frågor till revisorer och redovisningskunniga

1. Kommer förändringen av goodwillredovisningen att leda till mer arbete?
2. Hur ställer ni er till nedskrivningstest istället för systematisk avskrivning?
3. Tycker ni att det bland företag idag finns en klar definition på vad kassagenererande enhet är och fungerar den i så fall i praktiken?
4. Har begreppet kassagenererande enhet gjort det enklare att förstå vad goodwillvärdet består av? Eller är det ett dåligt begrepp?
5. Vad tror ni att den nya goodwillredovisningen kommer få för effekt på exempelvis priser vid framtida företagsförvärv?
6. Tror ni att det de nya reglerna kommer att göra goodwillredovisningen mer subjektiv? Ökar/minskar detta möjligheterna att ”manipulera” nedskrivningstesterna?
7. Tror ni att de nya reglerna leder till en mer ”rättvisande bild” av goodwill?
8. Anser ni att det är lätt att följa de regler som finns i RR 17 om hur ett nedskrivningstest skall gå till? Är det lätt att tillämpa dessa i praktiken?

Bilaga 2 - Frågor till koncernföretag

1. Kommer förändringen av goodwillredovisningen att leda till mer arbete?
2. Hur ställer ni er till nedskrivningstest istället för systematisk avskrivning?
3. Har ni redan gått över till att redovisa goodwill enligt IAS/IFRS 3? Om inte, anser ni er förberedda för övergången?
4. Har ni inom ert företag en klar definition på vad kassagenererande enhet (CGU) är?
5. Har begreppet kassagenererande enhet gjort det enklare att förstå vad goodwillvärdet består av? Eller är det ett dåligt begrepp?
6. Har ni inom företaget någon modell för hur kassagenererande enhet skall fastställas?
7. Tror ni att det de nya reglerna kommer att göra goodwillredovisningen mer subjektiv? Ökar/minskar detta möjligheterna att ”manipulera” nedskrivningstesterna?
8. Tror ni att de nya reglerna leder till en mer ”rättvisande bild” av goodwill?
9. Anser ni att det är lätt att följa de regler som finns i RR 17 om hur ett nedskrivningstest skall gå till? Är det lätt att tillämpa dessa i praktiken?